

RP 139/2017 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om studiestöd och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om studiestöd, lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken, militärunderstödslagen och lagen om allmänt bostadsbidrag ändras.

För att förbättra försörjningen för studerande som är vårdnadshavare för barn och som får studiepenning föreslås en försörjarförhöjning på 75 euro till studiepenningen. Försörjarförhöjningen ska inte beaktas som inkomst i bostadsbidraget, militärunderstödet eller vid bestämmande av avgifter för småbarnspedagogik eller vårdtillägget till stöd för hemvård eller privat vård. I propositionen föreslås det också att aktuella ändringar i utbildningsbehoven samt särdrag specifika för läroanstalterna beaktas i villkoren för studier på heltid, förlängning av studiestödstiden och läsårets stödmånader.

Lagarna avses huvudsakligen träda i kraft den 1 januari 2018.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Vissa grunder för beviljande av studiestöd	3
Rätt till studiestöd inom utbildning som inte står under offentlig tillsyn	3
Heltidsstudier i yrkesutbildning	3
Behovsprövad förlängning av studiestödstiden	3
Antalet stödmånader per läsår	4
1.2 Försörjningen för studerande som har familj och vårdnaden om barn	4
Fastställande av vårdnad om barn	4
Förmåner	5
1.3 Bedömning av nuläget	6
Ändrade utbildningsbehov och grunder för beviljande av studiestöd	6
Studerande som försörjer barn	7
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	9
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	10
3.1 Konsekvenser för statsfinanserna	10
3.2 Konsekvenser för den studerandes ekonomi och ställning	10
3.3 Konsekvenser för myndigheterna	11
3.4 Samhälleliga konsekvenser	11
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	12
DETALJMOTIVERING	13
1 LAGFÖRSLAG	13
1.1 Lagen om ändring av lagen om studiestöd	13
1.2 Lagen om ändring av lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken	19
1.3 Lagen om ändring av lagen om allmänt bostadsbidrag	19
1.4 Lag om ändring av militärunderstödlagen	19
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	20
3 IKRAFTTRÄDANDE	20
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	20
LAGFÖRSLAG	22
1. Lag om ändring av lagen om studiestöd	22
2. Lag om ändring av 11 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken	27
3. Lag om ändring av 15 § i lagen om allmänt bostadsbidrag	28
4. Lag om ändring av 11 § i militärunderstödslagen	29
BILAGA	30
PARALLELLTEXTER	30
1. Lag om ändring av lagen om studiestöd	30
2. Lag om ändring av 11 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken	37
3. Lag om ändring av 15 § i lagen om allmänt bostadsbidrag	38
4. Lag om ändring av 11 § i militärunderstödslagen	39

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Vissa grunder för beviljande av studiestöd

Rätt till studiestöd inom utbildning som inte står under offentlig tillsyn

En förutsättning för att studiestödsrätt beviljas inom utbildning som inte står under offentlig tillsyn är att utbildningsanordnaren har yrkeskompetens och ekonomiska förutsättningar för att driva verksamheten och att utbildningen i fråga har ordnats i minst ett år. När det gäller utbildning som inte står under offentlig tillsyn är studiestödsrätten begränsad till utbildning som ordnas i Finland. Utbildningen ska förbereda den studerande för en fristående examen eller en del av en fristående examen enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998). Utbildningen ska uppfylla examensgrunderna så att den studerande efter avslutade studier har förutsättningar att avlägga en fristående examen eller en del av fristående examen. Utbildningsanordnaren ska ha ett avtal om mottagande av fristående examen med en sådan aktör som av examenskommissionen har beviljats rätt att ordna fristående examen. Utbildningsanordnaren kan även ha ett avtal direkt med examenskommissionen.

Nu för tiden omfattas utbildning som inte står under offentlig tillsyn av indirekt tillsyn genom examenskommissioner. Examenskommissionerna övervakar att avtalen för ordnande av fristående examen uppfylls och följer upp hur examenstillfällena ordnas och hur examensprestationerna bedöms. Rätt till studiestöd beviljas också för utbildning som det föreskrivs särskilt om genom förordning av statsrådet, om utbildningen ger allmänt erkända yrkeskvalifikationer och övriga villkor för beviljande av rätt till studiestöd uppfylls.

Folkpensionsanstalten kan återkalla rätt till studiestöd som beviljats för en utbildning, om förutsättningarna för beviljande av rätt till studiestöd inte längre uppfylls. Om rätten till studiestöd för utbildning återkallas, är studerande som inlett sina studier i utbildningen innan rätten till stöd återkallades berättigade till studiestöd tills utbildningen avslutas.

Närmare bestämmelser kan ges om villkoren för beviljande av rätt till studiestöd, om ansökan, beviljande och återkallande av rätt till studiestöd samt om utbildningsanordnarens utrednings- och anmälningsskyldighet genom förordning av statsrådet.

Heltidsstudier i yrkesutbildning

Yrkes- och andra än högskole- eller gymnasiestudier är heltidsstudier, när studierna omfattar i genomsnitt minst tre studieveckor eller 4,5 kompetenspoäng per studiemånad. När studiernas omfattning inte har dimensionerats i studieveckor eller kompetenspoäng, fordras att den studerande under i genomsnitt minst 25 veckotimmar deltar i undervisning enligt undervisnings- eller utbildningsprogrammet eller i praktik som hör till studierna. Utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv är dock alltid heltidsstudier.

Behovsprövad förlängning av studiestödstiden

Enligt 7 a § i lagen om studiestöd kan den maximitid (examensspecifik stödtid) för studiestöd som avses i 7 § 3 mom. och som beviljas för avläggande av en högskoleexamen förlängas så att den omfattar den återstående tiden av studierna. Villkoret för en förlängning av maximitiden är att den studerande visar att studierna fördröjts på grund av sjukdom som avsevärt in-

verkat på framgången i studierna eller av något annat synnerligen vägande skäl, och studier på heltid under högst ett läsår anses vara en förutsättning för avläggande av examen. Studiestöd enligt bestämmelsen kan beviljas för sammanlagt högst nio stödmånader. Enligt 7 § 2 mom. i lagen om studiestöd kan studiestöd för högskolestudier fås för högst 54 stödmånader från och med den 1 augusti 2017. Tillsammans innebär dessa bestämmelser att en behovsprövad förlängning kan beviljas för högskolestudier inom ramen för den föreskrivna maximistödtiden.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om ansökan om och beviljande av förlängning. Enligt 7 a § i förordningen om studiestöd (260/1994) ska ett läkarintyg eller annan tillräcklig utredning om villkoren för förlängning som avses i 7 a § i lagen om studiestöd bifogas till ansökan om förlängning av maximitiden som berättigar till studiestöd. En utredning och studieplan bestyrkt av fakulteter, avdelningar eller anstalter tillhandahåller undervisning om de återstående studiernas omfattning ska företes. Arbetsledarens utlåtande om arbetsskede och återstående arbetsvolym ska företes om ett oavslutat slutarbete.

Studierna kan anses kunna genomföras under högst ett läsår, om studeranden företer en studieplan som avser detta och en utredning om att omfattningen av de studier som saknas från examen är högst 75 studiepoäng.

Antalet stödmånader per läsår

Bestämmelser om antalet stödmånader per läsår för högskoleutbildning finns i 7 c § i lagen om studiestöd. För en högskoleexamen beviljas studiestöd i allmänhet för nio månader per läsår. Studiestöd kan dock beviljas för en längre tid, om den studerande visar att han eller hon bedriver studier under mer än nio månader under läsåret.

Om läsårets regelmässiga längd i en utländsk högskola är längre än nio månader beviljas studiestöd för hela studiemånader från och med den dag studierna inleddes så att en studiemånad berättigar till studiestöd om den omfattar minst 18 dagar som ingår i den tid som berättigar till studiestöd.

En kalendermånad berättigar till studiestöd, om den omfattar minst 18 dagar som ingår i den tid som berättigar till studiestöd. Denna bestämmelse tillämpas vid beviljande av studiestöd för en kortare tid än den regelmässiga stödtiden på nio månader i både yrkesutbildning och högskolestudier som inte leder till examen.

Inom gymnasieutbildningen kan studiestöd beviljas för högst nio månader per läsår. I regel beviljas stöd schematiskt från början av september till slutet av maj.

1.2 Försörjningen för studerande som har familj och vårdnaden om barn

Fastställande av vårdnad om barn

Enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) avses med barnets vårdnadshavare barnets föräldrar eller de som anförtrotts vårdnaden om barnet. Barnets föräldrar, som är gifta med varandra då barnet föds, är vardera sitt barns vårdnadshavare. Om föräldrarna inte är gifta då barnet föds, är mamman barnets vårdnadshavare. Om den ena av föräldrarna ensam är barnets vårdnadshavare och föräldrarna gifter sig, blir de båda sitt barns vårdnadshavare. I en skilsmässosituation kan föräldrarna komma överens om att vårdnaden om barnet anförtros båda föräldrarna gemensamt eller att vårdnaden om barnet anförtros endast

RP 139/2017 rd

den ena föräldern. Vårnaden om barnet upphör då barnet fyller arton år eller gifter sig innan dess.

Förmåner

Studiestöd enligt lagen om studiestöd består av studiepenning, studiestödets bostadstillägg samt statsborgen för studielån. Storleken på stödet beror på den studerandes ålder, civilstånd, boendeform och utbildningsgrad. Från och med den 1 augusti 2017 är studiepenningens grundbelopp högst 250,28 euro i månaden och beloppet för statsborgen för studielån 650 euro i hemlandet och 800 euro utomlands i månaden. Studiepenningens grundbelopp är för en studerande med vårdnad om barn samma som för en studerande som är gift, underhållsskyldig eller för myndiga, självständigt boende studerande. I studiestödets belopp eller grunderna för behovsprövningen har inte på något sätt beaktats antalet barn som den studerande ska försörja. En studerande kan få bostadsbidrag enligt lagen om allmänt bostadsbidrag, vars belopp påverkas av hushållets storlek samt beloppet av godtagbara maximala boendeutgifter samt den kommun där bostaden är belägen. Bostadstillägg beviljas åt studerande utomlands och i landskapet Åland (210 €/mån) samt åt boende på elevhem (88,87 €/mån) som studerar på en avgiftsbelagd linje vid folkhögskolor, idrottsutbildningscenter eller vid Sameområdets utbildningscentral.

De studerande som får studiepenning och är försörjare till ett barn är ca 19 000, av dem är ca 3 000 ensamförsörjare. I april 2017 var studiepenningen i genomsnitt 285,48 euro per månad för de studerande som försörjer ett minderårigt barn. Barnfamiljer som får studiepenning och omfattas av det allmänna bostadsbidraget var ca 13 000. I april 2017 var bostadsbidraget i genomsnitt 438,82 euro per månad för ett studerandehus som försörjer ett barn.

Studerande som får studiestöd och bostadsbidrag med minderåriga barn 2015/2016

Läroanstaltsgrad	Samtliga		Andelen ensamförsörjare**	
	Studiepenning	Bostadsbidrag	Studiepenning	Bostadsbidrag
Gymnasium	49	36	20	16
Yrkesläroanstalter	7 539	5 148	2 507	2 407
Yrkehögskolor	7 231	3 463	1 434	1 310
Universitet	4 538	1 964	547	496
Annan	301	191	90	87
Sammanlagt	19 658	10 802	4 598	4 316

** Vårdnadshavare som får ensamförsörjarförhöjning på barnbidraget, inklusive ensamförsörjare.

Läsåret 2015/2016 betalades underhållsstöd åt 1 500 studerande som fick studiepenning.

Då barnet föds övergår den studerande till att delvis eller på viss tid omfattas av de förmåner (t.ex. moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning) som betalas på basis av föräldraskap eller det faktum att den studerande har familj. Dagpenning och stöd för vård av barn kan betalas samtidigt med studiepenning. Dagpenningen är skattepliktig inkomst och beaktas som inkomst i studiestödet.

Åt alla barnfamiljer betalas enligt barnbidragslagen (796/1992) av statens medel barnbidrag för försörjning av ett barn under 17 år. Barnbidrag betalas utan behovsprövning enligt antal barn.

Enligt lagen om underhåll för barn (704/1975) svarar barnets föräldrar för barnets försörjning enligt förmåga. Barnets rätt att få underhåll av sin förälder upphör, när han eller hon fyller arton år. Det kan fastställas att underhållsbidrag ska betalas till barnet, om föräldern inte på annat sätt sörjer för barnets underhåll eller om barnet inte permanent bor hos föräldern. För underhåll av barn kan underhållsstöd enligt lagen om underhållsstöd (580/2008) betalas, om barnet inte får underhåll från den underhållsskyldige eller om underhållet är mindre än underhållsstödet. Underhållsstöd kan också betalas, om det inte finns någon underhållsskyldig förälder. I det fallet handlar det till exempel om en förälder som adopterat ett barn men inte har någon partner eller om ett barn fötts utom äktenskapet eller om ett barn som inte har någon konstaterad far. Studiepenningen beaktas vid bedömning av föräldrarnas underhållsförmåga (Anvisning för bedömning av underhållsstödets storlek 2/2007, Justitieministeriets publikationer).

Om Folkpensionsanstalten betalat underhållsstöd på grund av försummelse att betala underhållsbidrag, övergår rätten till underhållsbidraget på Folkpensionsanstalten till den del bidraget motsvarar det betalda underhållsstödet (*regressfordran*). Folkpensionsanstalten ska på ansökan av den underhållsskyldige låta bli att driva in en regressfordran till den del försummelserna att betala underhållsbidrag har berott på den underhållsskyldiges insolvens. Vid bedömning av insolvens beaktas inte enligt lagen om underhållsstöd bland annat de barnförhöjningar som betalas i samband med sociala förmåner eller inkomster som motsvarar dessa.

Utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) är avsett som en sista hands förmån. Rätt till utkomststöd har var och en som är i behov av stöd och inte kan få sin försörjning genom förvärvsarbete, verksamhet som företagare, med hjälp av andra förmåner som tryggar utkomsten, genom andra inkomster eller tillgångar, genom omvårdnad från en sådan persons sida som är försörjningspliktig gentemot honom eller på något annat sätt. Var och en är skyldig att enligt bästa förmåga dra försorg om sig själv och sitt eget uppehälle samt i den omfattning som bestäms i äktenskapslagen (234/1929), lagen om underhåll för barn och i annan lag om sin makes samt sina minderåriga barns och adoptivbarns uppehälle.

1.3 Bedömning av nuläget

Ändrade utbildningsbehov och grunder för beviljande av studiestöd

I antalet stödmånader för studiestödsrätt, studier på heltid och under läsåret beaktas läroanstaltsspecifika faktorer. Förändringar i utbildningssystemet och utbildningsbehoven förorsakar tidvis ett behov att precisera villkoren som anknyter till dessa. Yrkesutbildningen reformeras så att man övergår från nuvarande system med fristående examina enligt lagstiftningen om vuxenutbildning samt sättet att avlägga en grundexamen som baserar sig på yrkesgrundutbildning till ett sätt att avlägga en yrkesexamen, som baserar sig på ett yrkesprov och är oberoende av hur kompetensen förvärvats. I samband med reformen av yrkesutbildningen frångår man nuvarande avtal om att ordna fristående examen. I fortsättningen får utbildningsanordnare inom ramen för sitt tillstånd att ordna utbildning ordna yrkesprov, bevilja examina och ordna examensutbildning och förberedande utbildning samt annan yrkesutbildning för studerande inom yrkesutbildningen. Systemet med examenskommissioner upphör och rätten anvisad i tillståndet att ordna utbildning för att ordna examen gäller både ordnande av examensutbildning avsedd för att skaffa kompetens och beviljande av examen. Vid bedömning av yrkesut-

bildning på heltid och vid fastställande av läsårets stödmånader är det motiverat att beakta å ena sidan harmoniseringen av yrkesutbildningen och å andra sidan förändringen av studievägar så att de är mera individuella än hittills.

Även vid fastställande av studiestödsrätten för utbildning som inte står under offentlig tillsyn bör man beakta det faktum att sättet att avlägga yrkesexamen harmoniseras och att de som studerat vid andra läroanstalter än de som står under offentlig tillsyn i fortsättningen kan avlägga prov endast för utbildningsanordnare som fått tillstånd att ordna utbildning. Enligt gällande lagstiftning kan examenskommissionerna sluta avtal om att arrangera examina även med sådana instanser som inte har tillstånd att ordna yrkesutbildning. I praktiken har avtal ingåtts med sådana instanser som erbjuder kompetensutvecklingstjänster på affärsekonomiska grunder. I nya 52 § 6 mom. i lagen om yrkesutbildning föreskrivs om utbildningsanordnarens skyldighet att erbjuda en möjlighet att avlägga en examen eller en del av en examen utan deltagande i examensutbildning samt i samarbete med sådana aktörer som erbjuder kompetensutvecklingstjänster på affärsekonomiska grunder.

Antalet stödmånader under läsåret varierar enligt läroanstaltsgrad och enligt den studerandes individuella studieplan. Stödtiden för läsåret ska kunna beviljas på så jämlika grunder som möjligt. I en utbildning som leder till examen kan stöd i regel beviljas schematiskt dock med beaktande av de läroanstaltsspecifika särdragen och studerandenas individuella studievägar.

En behovsprövad förlängning av stödtiden avsedd för högskolestudier kan beviljas för en förlängning av en examensspecifik stödtid endast inom ramen för en maximistödtid avsedd för högskolestudier. I syfte att samordna förmånerna är det motiverat att avstå från det villkor för behovsprövad förlängning enligt vilket avläggandet av examen bedöms förutsätta studier på heltid under högst ett läsår. En behovsprövad förlängning av stödtiden är motiverad både ur individens och ur samhällets synvinkel, eftersom det faktum att studiestödet upphör mitt under avläggandet av examen kan innebära avbrott i studierna för den studerande eller att han eller hon blir tvungen att ansöka om utkomststöd. Att använda utkomststöd som finansieringsform i slutfasen av studierna är inte ändamålsenligt. För att en studerande ska omfattas av utkomstskydd för arbetslösa krävs i sin tur att det är arbetskraftspolitiskt ändamålsenligt att stödja studierna. Ett studiestöd enligt prövning bör vara den studerandes primära förmån för att slutföra studierna i en situation där en fördröjning av studierna har förorsakats av sjukdom som avsevärt inverkat på framgången i studierna eller av något annat synnerligen vägande skäl.

Studerande som försörjer barn

Nedskärningen av högskolestuderandenas studiepenning och beaktandet av studiepenningen som inkomst i bostadsbidraget minskar det tillbudsstående stödet för studerande med familj. Hos högskolestuderande skärs studiepenningens basbelopp ned med ca 53—86 euro per månad beroende på när studierna inletts. Bostadsbidragets belopp uppskattas i sin tur sjunka hos studerande med familj med i genomsnitt 27 euro per månad (RP 229/2016 rd och RP 231/2016 rd).

Studiestödet ska vara tillräckligt för att garantera försörjningen i samband med studier på heltid. Ekonomiska svårigheter förekommer i synnerhet då båda föräldrarna studerar eller den studerande föräldern är ensamförsörjare. Studiestödet avviker från andra orsaksbaserade förmåner så att stödets belopp inte påverkas av sökandens familjesituation eller antalet barn. Avsikten med förmånernas barn- eller försörjarförhöjningar är att jämna ut kostnaderna för barn-

lösa och de som försörjer barn. Även i de andra nordiska länderna har studiestöden försörjar- och barnförhöjningar.

Det vore motiverat att rikta studiepenningens försörjarförhöjning uttryckligen till studerande som har vårdnaden om sitt barn, eftersom den studerande är vårdnadshavare för barnet är tvungen att ta till olika arrangemang för att passa ihop studierna med vårdnaden och omsorgen om barnet, vilket även medför extra kostnader som det nuvarande studiestödet inte täcker. För barnets underhåll svarar barnets föräldrar som i regel även är barnets vårdnadshavare. Efter att föräldrarna skiljt sig svarar den ena eller båda föräldrarna för barnets vårdnad. Vårdnadshavare för barnet kan även vara en annan person än barnets förälder, som anförtrotts vårdnaden om barnet. Om vårdnaden om barnet har anförtrotts en annan person än barnets förälder, uppstår inte för den sålunda fastställda vårdnadshavaren en underhållsskyldighet i förhållande till barnet som avses i lagen om underhåll för barn. Om höjningen är av samma karaktär som barnförhöjningen och den betalas till alla föräldrar till barn under 18 år, så riktar den sig därmed även till andra personer än dem som svarar för försörjningen av barnet.

Försörjarförhöjningen kan rikta sig till vårdnadshavare som har barn och därmed riktas den i praktiken till barnets föräldrar, föräldrar som kommit överens om gemensam vårdnad eller till barnets ena förälder (ensamförsörjare) samt till den som anförtrotts vårdnaden av barnet. I allmänhet anförtros barnet i någon annans vård när barnets egna föräldrar är oförmögna att ta hand om barnet eller har avlidit. I sådana fall kan således också barnets andra förälder, som inte är vårdnadshavare till barnet, bli utan rätt till förmånen. Det handlar om fall där föräldrarna har skilt sig och bara den ena föräldern är barnets vårdnadshavare (ensamförsörjare). Dessutom har det ansetts ändamålsenligt att rikta förmånen till andra personer än föräldrarna. Eftersom det i praktiken kan vara en annan person som är barnets vårdnadshavare om barnet är föräldralöst eller föräldrarna inte är förmögna att dra försorg om det. Däremot kan man inte kräva att vårdnadshavaren ska bo i samma hushåll som barnet, eftersom en studerande kan tvingas bo på annan ort än den övriga familjen på grund av studierna. Ett boendevillkor vore problematiskt att genomföra, eftersom det skulle innebära att man i samband med en adressförändring vore tvungen att reda ut flera personers boendeförhållanden.

Eftersom studiepenningens försörjarförhöjning ska förbättra försörjningen för en studerande som försörjer ett barn, får den inte minska andra förmåner som betalas till studeranden som försörjer ett barn, såsom bostadsbidraget och militärunderstödet. Förhöjningen får inte heller höja de utgifter som vården av barnet medför för studeranden som försörjer ett barn, varför den inte får inverka på avgifterna för småbarnspedagogik eller stödet för hemvård av barnet eller stödet för privat vård.

Alla som får studiepenning och försörjer barn ska kunna få försörjarförhöjningen. Enligt förslaget kan således både vårdnadshavare som får studiepenning och betalar underhållsbidrag och vårdnadshavare som får studiepenning och underhållsstöd få studiepenningens försörjarförhöjning. Försörjarförhöjningen får inte heller försvaga den underhållsskyldiges möjlighet att få betalningsbefrielse från regressfordringarna i en situation där en försummelse av betalning av underhållsbidrag har berott på den underhållsskyldiges insolvens.

De primära förmånernas tillräcklighet kan uppskattas genom att man granskar beviljandet av utkomststöd. Ett studerandehushåll med vårdnad om ett barn fick i april 2017 grundläggande utkomststöd i genomsnitt 555,95 euro per månad, då alla barnfamiljer fick i genomsnitt 579,69 euro. Av studerandehushållen fick ensamförsörjare i genomsnitt 526,91 euro i stöd och familjer med två försörjare i genomsnitt 643,63 euro. När det gäller alla barnfamiljer fick en-

samförsörjare i genomsnitt 510,37 euro i stöd och familjer med två försörjare i genomsnitt 686,90 euro.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

För att förbättra försörjningen för studerande som är vårdnadshavare för barn föreslås en försörjarförhöjning på 75 euro till studiepenningen, varvid studiepenningen är 325,28 euro per månad. Rätt till förhöjningen har vårdnadshavare för barn som inte fyllt 18 år som får studiepenning. Förhöjningen ska vara försörjarspecifik så att båda föräldrarna som är vårdnadshavare för barn eller andra vårdnadshavare kan få den. Men vårdnadshavare för barn avses vårdnadshavare enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt. Försörjarförhöjningen ska inte beaktas som inkomst i bostadsbidraget, och militärunderstödet eller då avgifter för småbarnspedagogik eller vårdtillägget till stöd för hemvård eller privat vård fastställs. Studiepenningens försörjarförhöjning betalas till Folkpensionsanstalten på dess begäran som ersättning för underhållsstödet för den tid då underhållsstöd enligt lagen om underhållsstöd (580/2008) betalas till barnet på grund av att den som får studiepenning har försummat sin underhållsskyldighet gentemot barnet. Dvs. försörjarförhöjningen ska enligt förslaget anvisas så att den används för barnets underhåll för den tid underhållsstöd betalas till barnet enligt lagen om underhållsstöd. Avsikten är dessutom att studiestödets försörjarförhöjning inte beaktas vid utvärdering av den underhållsskyldiges insolvens (21 § i lagen om underhållsstöd). Syftet med den föreslagna försörjarförhöjningen är att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för studier för studerande som har vårdnad om barn samt kompensera för nedskärningen av studiepenningen inom högre utbildning och de strängare villkoren för bostadsstöd för barnets vårdnadshavare. Försörjarförhöjningen gör det möjligt för en studerande som är vårdnadshavare för barn att ha de disponibla medel som behövs för att förena studierna med att ha vårdnaden och omsorgen om barnet.

Studiestödsrätten för utbildning som inte står under offentlig tillsyn preciseras med anledning av yrkesutbildningsreformen så att en förutsättning för beviljande av studiestödsrätt är att utbildningen motsvarar utbildning enligt lagen om yrkesutbildning, vars syfte är avläggande av en examen eller del av examen. Dessutom föreslås vissa andra preciseringar för beviljande av rätt till studiestöd.

Det föreslås att definitionen av studier på heltid ändras så att utbildning enligt lagen om yrkesutbildning, vars syfte är genomförande av yrkesinriktad grundexamen, del av examen, utbildning som förbereder för yrkesutbildning eller utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv, är heltidsstudier. Avläggandet av en yrkesexamen eller specialyrkesexamen eller delar av nämnda examina är studier på heltid, om omfattningen av de studier som den studerandes personliga kompetensutvecklingsplan förutsätter är minst 4,5 studiepoäng per studiemånad. Övriga studier är heltidsstudier, om omfattningen enligt läroprogrammet är i genomsnitt minst 25 veckotimmar, 4,5 kompetenspoäng eller tre studieveckor per studiemånad. Studier som genomförs utomlands vid andra än högskolor kan beaktas som heltidsstudier, om omfattningen enligt läroprogrammet är i genomsnitt minst 25 veckotimmar. En motsvarande definition används också vid utvärdering av om motsvarande studier som genomförs i Finland är heltidsstudier.

Det föreslås att villkoren för en förlängning av studiestödtiden förenklas. Villkoret för en förlängning är att den studerande visar att studierna fördröjts på grund av sjukdom som avsevärt inverkat på framgången i studierna eller av något annat synnerligen vägande skäl. Förlängning fås för högst nio stödmånader, men längden på de studier som krävs begränsas inte till ett

läsår. På förordningsnivå finns det då inte behov av att definiera grunderna för förlängning närmare.

I antalet stödmånader under ett läsår föreslås det att man bättre beaktar läroanstaltsspecifika särdrag i ordnandet av studier samt den studerandes individuella studievägar.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Konsekvenser för statsfinanserna

Studiepenningens försörjarförhöjning är 75 euro per månad, och det medför en utgiftsökning på ca 10 miljoner euro på årsnivå. Uppskattningen av anslagen baserar sig på att förhöjningen betalas för i genomsnitt sju studiestöds månader per läsår. Försörjarförhöjningen får uppskattningsvis 19 000 studerande som försörjer ett barn.

De övriga ändringar som föreslås har inga konsekvenser för statsfinanserna.

3.2 Konsekvenser för den studerandes ekonomi och ställning

En studerande med vårdnad om ett barn under 18 år är berättigad till studiepenningens försörjarförhöjning, vilket förbättrar försörjningen för uppskattningsvis 19 000 studerande med vårdnad om barn. Studiepenningens belopp stiger hos en studerande med vårdnad om barn från 250,28 euro till 325,28 euro per månad (30 %). Ibrukttagandet av den föreslagna försörjarförhöjningen skulle öka de medel som står till buds för den studerande och förbättra hennes eller hans förutsättningar för att förena studierna med försörjningen av barnet.

Föräldrar som inte är vårdnadshavare ska enligt förslaget inte få förmånen. De skulle inte stå inför samma ekonomiska och praktiska utmaningar som de som har vårdnaden om barn ställs inför. Att rikta försörjarförhöjningen till vårdnadshavare minskar antalet situationer då försörjartillägget återkrävs av Folkpensionsanstalten för betalning av regressfordring på grund av den studerandes försummelse av sin underhållsskyldighet.

Studiepenningens försörjarförhöjning minskar inte bostadsbidrag, underhållsbidrag, hemvårdsstöd och stöd för privat vård av barn. Betalningen av försörjarförhöjningen till Folkpensionsanstalten minskar regressfordran från studeranden. Studiestödets försörjarförhöjning beaktas inte vid bedömning av en underhållsskyldigs insolvens, varvid den inte försvagar en underhållsskyldig studerandes möjlighet att få betalningsbefrielse från regressfordran i en situation där en försummelse av betalningen av underhåll har berott på den underhållsskyldiges insolvens.

I fråga om militärunderstöd ska försörjarförhöjningen enligt förslaget vara en förmån som inte beaktas som inkomst, vilket betyder att det inte skulle minska beloppet på militärunderstödet. Den föreslagna ändringen skulle förbättra utkomsten för sådana barnfamiljer där den anhöriga till en värnpliktig får militärunderstöd och studiestöd. Enligt FPA:s statistik finns det under tio sådana studerande per år. Ändringen är motiverad som kompensation för nedskärningen av studiepenningen för högskolestuderande.

Den studerandes rätt till studiestöd och möjligheter att avlägga en examen i annan utbildning än sådan som står under offentlig tillsyn säkras. Studeranden får studiestöd, om utbildningen motsvarar utbildning enligt lagen om yrkesutbildning, vars syfte är avläggande av en examen eller del av examen. Studeranden kan efter avslutade studier söka sig till en läroanstalt som

fått tillstånd att ordna utbildning för att avlägga en examen eller en del eller delar av examen. Utbildningsanordnaren svarar då för den personliga tillämpningen av examen eller en del eller delar av den.

I definitionen av studier på heltid och vid fastställande av läsårets stödmånader beaktas läroanstaltsspecifika särdrag i ordnandet av studierna. Studerande som studerar med studiestöd eller utkomstskydd för arbetslösa är i en jämlik situation, då definitionen av studier på heltid har samma innehåll.

Villkoret för en förlängning av maximitiden för studiestöd som beviljas för en högskoleexamen är att den studerande visar att studierna fördröjts på grund av sjukdom som avsevärt inverkat på framgången i studierna eller av något annat synnerligen vägande skäl. Förlängning fås för högst nio stödmånader, men längden på de studier som krävs begränsas inte till ett läsår och omfattningen inte till högst 75 studiepoäng. Förlängningen kan beviljas då villkoren uppfylls omedelbart efter att den examensspecifika stödtiden gått ut. Ändringen framhäver att studiestödet kommer i första hand som finansieringsform.

3.3 Konsekvenser för myndigheterna

De föreslagna ändringarna underlättar systemets begriplighet och studiestödets verkställighet. Ändringarna skulle föranleda extra arbete särskilt i det skede de planläggs och tas i bruk. De förändringar i datasystemen som ibruktagandet av en försörjarförhöjning till studiepenningen förutsätter är inte särdeles stora, eftersom man kan utnyttja uppgifterna i folkbokföringen när förhöjningen ska riktas.

För närvarande finns det ca 30 utbildningsanordnare som står under offentlig tillsyn som har studiestödsrätt. För andra utbildningsanordnare än de som står under offentlig tillsyn och därmed berättigar till studiestöd föreslås att Utbildningsstyrelsen på FPA:s begäran skulle yttra sig om huruvida ifrågavarande utbildning motsvarar utbildning enligt lagen om yrkesutbildning. Detta skulle öka Utbildningsstyrelsens arbetsbörda i synnerligen ringa grad, eftersom man endast skulle begära utlåtanden i oklara fall och i samband med nya ansökningar.

3.4 Samhälleliga konsekvenser

I grunderna för beviljande av studiestöd beaktas förändringar i de aktuella utbildningsbehoven och läroanstaltsspecifika särdrag.

Den föreslagna försörjarförhöjningen till studiepenningen skulle förbättra nivån på studiestödet för studerande som har vårdnaden om barn och därigenom samtidigt öka välbefinnandet för studerande barnfamiljer. Enligt förslaget beaktas försörjarförhöjningen inte som inkomst ifråga om bostadsbidrag, militärunderstöd eller vid fastställande av avgifter inom småbarnspedagogik eller för vårdtillägg för hemvårdsstöd eller för privat vård, och skulle därmed inte föranleda nya flitfallor för barnfamiljerna. Försörjarförhöjningen skulle förbättra barnets rätt till underhåll av sin förälder och vara anpassat till syftet med underhållsstödet. Den föreslagna förmånen skulle riktas enligt barnets vårdnadshavare, och därmed föräldrar som är barnets vårdnadshavare ha rätt till det, liksom andra personer som anförtrots vårdnaden om det. Därmed skulle rätten till förmånen omfatta alla de vuxna som har vårdnad och omsorg om ett barn, och som annars också svarar för barnets välfärd. Om ett villkor för att beviljas förmånen är att ha vårdnaden om barnet, så riktas innebär det också i de flesta fall att den uttryckligen riktas till de föräldrar eller andra personer som har vårdnaden om barnet och som barnet bor hos.

4 Beredningen av propositionen

Genom lagen om ändring av studiestödslagen (4/2017) verkställdes de förändringar i studiestödet som förutsätts i regeringsprogrammet. Kulturutskottet ansåg att ändringarna försvårar ställningen i synnerhet för dem som har vårdnad om barn. Riksdagens svar på regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om studiestöd och 127 d § i inkomstskattelagen att statsrådet överväger en vårdnadshavarförhöjning till studiestödet innehåller ett uttalande om att riksdagen förutsätter att statsrådet överväger en vårdnadshavarförhöjning till studiestödet. I samband med att lagen stadfästes den 13 januari 2017 beslöt regeringen inleda de åtgärder som förutsattes i uttalandet.

I planen för de offentliga finanserna för 2018—2021 har man beslutat att trygga utkomsten för de studerande som har familj genom ett försörjartillägg på 75 euro per månad. Ändringen ökar statens utgifter med cirka 10 miljoner euro på årsnivå. Propositionen bereds som tjänsteuppdrag i samarbete med Folkpensionsanstalten.

Begäran om utlåtande om regeringens proposition med förslag till ändring av studiestödslagen och vissa lagar i anslutning till den skickades på remiss till justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Folkpensionsanstalten, besvärsnämnden för studiestöd, Utbildningsstyrelsen, barnombudsmannen, Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto (SAKKI), Finlands Gymnasistförbund rf, Finlands studerandekårens förbund - SAMOK rf, Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry, Finlands studentkårers förbund (FSF) rf, Finlands Universitet UNIFI rf, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf, Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry samt andra utbildningsanordnare än de som står under offentlig tillsyn och vars utbildningar berättigar till studiestöd. Därtill begärdes utlåtande av organisationer som verkar inom familjepolitikens område: Adoptivöräldrar rf, Förbundet för underhållsansvariga rf, Förbundet för Särföräldrar rf, Centralförbundet för Barnskydd rf, Mannerheims Barnskyddsförbund rf, Regnbågsföräldrar rf, Förbundet för Ensamstående Föräldrar rf, Diskrimineringsombudsmannen och Väestöliitto.

Sammanlagt inkom yttranden från 26 instanser. I yttrandena understöddes alla förslagen i propositionen på bred front. I remissvaren ansågs det i synnerhet finnas behov för försörjarförhöjningen av studiepenningen. Social- och hälsovårdsministeriet önskade att den fortsatta beredningen skulle utvärdera en bindning av försörjarförhöjningen till underhållsskyldigheten för ett barn i stället för till vårdnad om barn, eftersom den som är underhållsskyldig för ett barn inte alltid är vårdnadshavare för det. Folkpensionsanstalten föreslog för sin del att såväl barnets föräldrar som andra personer som har vårdnad om det ska ha rätt till försörjarförhöjning. Organisationerna inom familjepolitiken hade olika syn på hur försörjarförhöjningen borde riktas. I den fortsatta beredningen utvärderades olika alternativ och man stannade för det som var i enlighet med utkastet till proposition som gått ut på remiss. Enligt det förslaget har föräldrar till minderåriga barn rätt till försörjarförhöjning oavsett om de är barnets vårdnadshavare.

Eftersom syftet med försörjarförhöjningen är att förbättra utkomsten för studerande som är vårdnadshavare för barn riktas det till dem som har vårdnad om barnet, och de kan vara barnets föräldrar eller andra personer i vars vård barnet anförtröts.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om ändring av lagen om studiestöd

4 a §. Rätt till studiestöd inom utbildning som inte står under offentlig tillsyn I den gällande paragrafen föreskrivs om förutsättningar för beviljande av studiestöd för utbildning som inte står under offentlig tillsyn.

I 1 mom. föreslås på motsvarande sätt som i nuläget att studiestöd beviljas för annan utbildning som ordnas i Finland än sådan som står under offentlig tillsyn, om Folkpensionsanstalten på ansökan av utbildningsanordnaren har beviljat rätt till studiestöd för utbildningen. Enligt 1 mom. 3 punkten i den gällande lagen är en förutsättning för beviljande av rätt till studiestöd att utbildningen förbereder för avläggande av fristående examen eller en examensdel enligt lagen om yrkesutbildning.

En förutsättning för beviljande av rätt till studiestöd är enligt den föreslagna 1 mom. 1 punkten att utbildningen motsvarar utbildning enligt lagen om yrkesutbildning och dess syfte är avläggande av en examen eller del av examen. Den föreslagna 1 punkten behövs, eftersom man inom yrkesutbildningen övergår till ett sätt av avlägga examen som baserar sig på ett yrkesprov. På grund av detta frångår man regleringen enligt den gällande 3 punkten. Utbildning som ordnas av en utbildningsanordnare som inte står under offentlig tillsyn kan motsvara en yrkesgrundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen eller delar av ovannämnda examina. Utbildningen bör dock vara förenlig med grunderna för examen motsvarande gällande lag så att den studerande efter genomförd utbildning har tillräckliga kunskaper för att avlägga yrkesexamen eller en del av den. I praktiken är en förutsättning för rätten till studiestöd att personer som köper utbildningstjänster på affärsekonomiska grunder efter genomförda studier på ett sätt som motsvarar nuläget har en möjlighet att ge ett yrkesprov och avlägga yrkesexamen eller en del av examen. På grundval av nya 52 § i lagen om yrkesutbildning, som träder i kraft den 1 januari 2018, svarar den som ordnar yrkesutbildning för att yrkesprovet genomförs. Med utbildningsanordnare avses sådana instanser, som beviljats ett i 3 kap. i lagen om yrkesutbildning avsett tillstånd att ordna utbildning. Enligt nya 52 § 6 mom. i lagen om yrkesutbildning ska utbildningsanordnaren erbjuda en möjlighet att avlägga en examen eller en del av en examen utan deltagande i examensutbildning samt i samarbete med sådana aktörer som erbjuder kompetensutvecklingstjänster på affärsekonomiska grunder.

Enligt den föreslagna 2 punkten är en förutsättning att utbildningsanordnaren har funktionella, yrkesmässiga och ekonomiska förutsättningar att ordna utbildning. Enligt 3 punkten är ett villkor för att studiestöd ska beviljas, precis som i gällande 1 mom. 2 punkten, att utbildningsanordnaren har ordnat utbildningen i fråga i minst ett år.

Enligt den föreslagna 2 punkten ska utbildningsanordnaren ha såväl funktionella som sådana i den gällande 1 mom. 1 punkten avsedda yrkesmässiga och ekonomiska förutsättningar för att ordna utbildningen. Med funktionella förutsättningar avses till exempel ändamålsenliga inlärningsmiljöer och redskap samt förutsättningar för utbildningsanordnaren att sköta de uppgifter som avses i lagen om studiestöd. Vid bedömningen av yrkesmässiga förutsättningar kan upp-

märksamhet fästas till exempel vid undervisningsplanens eller den verksamhetsplans och de undervisningssystemens ändamålsenlighet som gäller ordnandet av undervisning, undervisningspersonalens kompetens och organiseringen av förvaltningen. Planernas ändamålsenlighet bedöms genom att man jämför dem med grunderna för examen som fastställts av Utbildningsstyrelsen och innehållet i grunderna för examen.

Enligt det föreslagna 2 mom. ger Utbildningsstyrelsen på begäran av Folkpensionsanstalten ett utlåtande om huruvida utbildningen enligt 1 mom. till sitt innehåll motsvarar examensutbildningen enligt lagen om yrkesutbildning. Den nya bestämmelsen behövs för sådana utbildningar där Folkpensionsanstalten inte på basis av tillgängliga uppgifter kan bedöma utbildningens motsvarighet. Enligt 3 mom. kan rätt till studiestöd, precis som enligt gällande 2 mom., beviljas också för annan än i 1 mom. avsedd utbildning som det föreskrivs särskilt om genom förordning av statsrådet, om utbildningen ger allmänt erkända yrkeskvalifikationer och övriga villkor för beviljande av rätt till studiestöd uppfylls.

Folkpensionsanstalten kan enligt det föreslagna 4 mom., som motsvarar det gällande 3 mom., återkalla rätt till studiestöd som beviljats för en utbildning, om villkoren för beviljande av rätt till studiestöd inte längre uppfylls. Om rätten till studiestöd för utbildning återkallas, är studerande som inlett sina studier i utbildningen innan rätten till stöd återkallades berättigade till studiestöd tills utbildningen avslutas.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av rätt till studiestöd, om ansökan, beviljande och återkallande av rätt till studiestöd samt om utbildningsanordnarens utrednings- och anmälningsskyldighet får enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet enligt det föreslagna 5 mom., som motsvarar det gällande 4 mom.

5 a §. Heltidsstudier. Den föreslagna paragrafens 1 och 2 mom. motsvarar gällande 1 och 2 mom. I det 3 mom. föreskrivs att yrkesinriktade studier och andra studier än de som avses i 1 och 2 mom. är heltidsstudier när studiernas omfattning i genomsnitt är minst tre studieveckor eller 4,5 kompetenspoäng per studiemånad. När studiernas omfattning inte har dimensionerats i studieveckor eller kompetenspoäng, fordras att den studerande under i genomsnitt minst 25 veckotimmar deltar i undervisning enligt undervisnings- eller utbildningsprogrammet eller i praktik som hör till studierna. Utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv är dock alltid heltidsstudier.

Det föreslås att 3 mom. ändras för att garantera smidigt beviljande av studiestöd så att heltidsstudier för examensinriktad och annan än examensinriktad utbildning definieras tydligare än hittills. De föreslagna ändringarna tar i beaktande de förnyade sätten att ordna yrkesutbildning.

Enligt det föreslagna 3 mom. sådan utbildning enligt lagen om yrkesutbildning, vars syfte är genomförande av yrkesinriktad grundexamen eller del av examen eller genomförande av utbildning som förbereder för yrkesutbildning eller utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv, är heltidsstudier. Avläggandet av en yrkesexamen eller specialyrkesexamen eller delar av nämnda examina är studier på heltid, om omfattningen av studierna, som man kommit överens om i den studerandes personliga kompetensutvecklingsplan, är minst 4,5 kompetenspoäng per studiemånad.

Enligt det nya 4 mom. är andra studier än de som avses i 1—3 mom. heltidsstudier, om omfattningen enligt undervisningsprogrammet är i genomsnitt minst 25 veckotimmar, 4,5 kompetenspoäng eller tre studieveckor per studiemånad. Bestämmelsen tillämpas vid bedömning av

huruvida utbildningen är studier på heltid i annan än högskoleutbildning, gymnasieutbildning samt annan än examensinriktad yrkesutbildning.

Studier som genomförs vid en utländsk läroanstalt är enligt det föreslagna 5 mom., som motsvarar det gällande 4 mom., heltidsstudier, om läroanstalten har angett dem som heltidsstudier. Högskolestudier kan anses vara även heltidsstudier om studiernas omfattning motsvarar i genomsnitt minst fem studiepoäng per studiemånad. Andra studier kan även betraktas som heltidsstudier, om omfattningen enligt läroplanen är i genomsnitt minst 25 veckotimmar. Definitionen är enklare än den gällande bestämmelsen, eftersom övriga studier bedöms endast på basis av antalet veckotimmar enligt läroplanen och man frångår hänvisningen enligt gällande lag om definitioner enligt 1 och 2 mom. för studiernas omfattning. Studiestöd beviljas dock inte enligt gällande lag för studier som helt och hållet ordnas som distansstudier.

7 a §. Rätt till förlängning av maximitiden för studiestöd för högskoleexamen Enligt gällande paragraf kan den maximitid för studiestöd som avses i 7 § 3 mom. och som beviljas för avläggande av en högskoleexamen förlängas så att den omfattar den återstående tiden av studierna. Villkoret för en förlängning av maximitiden är enligt 1 mom. 1 punkten att den studerande visar att studierna fördröjts på grund av sjukdom som avsevärt inverkat på framgången i studierna eller av något annat synnerligen vägande skäl. Enligt 1 mom. 2 punkten är ett villkor dessutom att studier på heltid under högst ett läsår anses vara en förutsättning för avläggande av examen. Enligt 2 mom. kan studiestöd enligt paragrafen i fråga beviljas för sammanlagt högst nio stödmånader. Enligt 3 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om ansökan om förlängning och om grunderna för beviljande av förlängning.

Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att den beskriver studerandens rätt till förlängning av stödtiden. Villkoret för en förlängning av maximitiden är enligt gällande 1 mom. att den studerande visar att studierna fördröjts på grund av sjukdom som avsevärt inverkat på framgången i studierna eller av något annat synnerligen vägande skäl. Studeranden ska till ansökan bifoga ett läkarintyg eller en annan tillräcklig utredning, som kan vara till exempel högskolans utredning över eventuella studiearrangemangs inverkan på fördröjningen av studierna. Man frångår bestämmelserna i 1 mom. 2 punkten i den gällande lagen. Då är ett villkor för förlängning inte längre att avläggandet av examen förutsätter studier under högst ett läsår. Samtidigt vore det ändamålsenligt att frånga granskningen av återstående studiers omfattning, eftersom förlängningen är ändamålsenlig för att trygga den studerandes försörjning även då det återstår över ett läsår eller mera än 75 studiepoäng av studier på heltid. Bestämmelser om dessa villkor finns i 7 a § i förordningen om studiestöd.

Genom ändringen förhindras det att den studerande blir tvungen att ansöka om utkomststöd för en viss tid för att uppfylla villkoret om omfattningen av återstående studier. Att ansöka om utkomstskydd för arbetslösa vore inte heller ändamålsenligt i denna situation för att slutföra studierna. Genom förordning av statsrådet vore det inte längre nödvändigt att föreskriva om ansökan om förlängning och om grunderna för beviljande av förlängning.

Enligt det föreslagna 2 mom. kan man få studiestöd enligt paragrafen för sammanlagt nio stödmånader, så att antalet stödmånader enligt 7 § 2 mom. inte överskrids. Den föreslagna första satsen i 2 mom. motsvarar gällande 3 mom. Bisatsen är nödvändig för att garantera bestämmelsens etablerade tillämpningspraxis.

7 c §. Antalet stödmånader per läsår. Enligt gällande paragraf beviljas studiestöd för en högskoleexamen i allmänhet för nio månader per läsår. Studiestöd kan dock beviljas för en längre tid, om den studerande visar att han eller hon bedriver studier under mer än nio månader under

läsåret. Om läsårets regelmässiga längd i en utländsk högskola är längre än nio månader beviljas studiestöd för hela studiemånader från och med den dag studierna inleddes så att en studiemånad berättigar till studiestöd om den omfattar minst 18 dagar som ingår i den tid som berättigar till studiestöd. Enligt 2 mom. berättigar en kalendermånad till studiestöd om den omfattar minst 18 dagar som ingår i den tid som berättigar till studiestöd.

Det föreslås att paragrafens formulering och innehåll ses över så att studiestöd i Finland enligt 1 mom. 1 punkten beviljas för en högskoleexamen för nio månader per läsår. Enligt 2 punkten beviljas studiestöd för handledande utbildning för yrkesutbildning och för utbildning för yrkesinriktad grundexamen för tio månader per läsår. Utgångspunkten för definitionen är att högskolestuderande som studerar på heltid i Finland i allmänhet studerar från september till utgången av maj. I handledande utbildning för yrkesutbildning och i studier för grundläggande yrkesexamen studerar man däremot på heltid från augusti till utgången av maj. Den föreslagna ändringen möjliggör att Folkpensionsanstalten beviljar stöd per läsår åt dem som avlägger en examen programenligt i allmänhet antingen för nio eller tio månader, såvida den studerande själv inte har ansökt om stöd för en kortare eller längre tid. Enligt det föreslagna 2 mom. kan studiestöd på ansökan beviljas för en kortare tid än vad som föreskrivs i 1 mom. Studiestöd kan på ansökan beviljas även för en längre tid än vad som föreskrivs i 1 mom., om den studerande visar att han eller hon under läsåret bedriver studier en längre tid än det. Inom gymnasieutbildningen kan studiestöd dock enligt gällande 3 mom. beviljas på motsvarande sätt för högst nio månader per läsår. Läsårets stödmånader bestäms enligt läroanstalt och enligt den studerandes egna studieplan. Bestämmelsen är tydligare än den nuvarande och motsvarar huvudsakligen nuvarande tillämpningspraxis.

Enligt det föreslagna 3 mom., som motsvarar det gällande 2 mom., berättigar en kalendermånad till studiestöd om den omfattar minst 18 dagar som ingår i den tid som berättigar till studiestöd. Bestämmelsen används vid beviljande av studiestöd för studier i Finland andra än examensstudier och vid beviljande av studiestöd för kortare eller längre tid än på basis av 1 mom. 1 eller 2 punkten. Kalkylmodellen som baserar sig på kalendermånader är inte avsedd att tillämpas på en läroanstalts sedvanliga höst-, jul eller vinterlovsmånader.

För studier utomlands beviljas enligt det föreslagna 4 mom. studiestöd enligt hela studiemånader från och med den dag studierna inleddes så att en studiemånad berättigar till studiestöd om den omfattar minst 18 dagar som ingår i den tid som berättigar till studiestöd. Enligt det gällande 1 mom. är stödtiden för högskolestudier utomlands i allmänhet nio månader per läsår såsom även i Finland. Om läsårets regelmässiga längd i en utländsk högskola är längre än nio månader beviljas studiestöd för hela studiemånader från och med den dag studierna inleddes så att en studiemånad berättigar till studiestöd om den omfattar minst 18 dagar som ingår i den tid som berättigar till studiestöd. Enligt förslaget baserar sig antalet stödmånader som beviljas för studier utomlands i fortsättningen endast på en bestämmelse. Beräkningen av stödmånader baserar sig på en kalkylmodell som görs från och med den dag studierna inleddes. Den föreslagna bestämmelsen är motiverad, eftersom det i praktiken förekommer mera variation i läsårets begynnelse- och slutdagar vid utländska läroanstalter än i Finland. Den föreslagna ändringen garanterar studiestöd för dem som studerar utomlands för tiden av närvaromånader. En studiemånad i början eller slutet av läsåret skulle då berättiga till studiestöd på basis av även några studiedagar, vilket är motiverat på grund av de högre levnadskostnaderna för dem som studerar utomlands.

11 §. Studiepenningens belopp. I gällande 11 § finns bestämmelser om studiepenningens belopp. I propositionen föreslås att paragrafen ändras så att man i 1 mom. 2 punkten föreskriver om den studiepenning som betalas till sådana studerande som bor hos sin förälder samt om

studiepenningen för en studerande som gift sig. Den månatliga studiepenningen föreslås för en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder uppgå till 101,74 euro när den studerande är yngre än 18 år, samt 250,28 euro när den studerande är gift eller har fyllt 18 år. I punkten föreslås att man tar in en bestämmelse om studiepenningens belopp för en studerande som är gift, enligt vilken beloppet är i enlighet med gällande lag. Däremot ska man enligt förslaget inte längre lagstifta särskilt om studiepenningens belopp för underhållsskyldiga, eftersom det i tredje punkten föreskrivs om studiepenningens belopp för en studerande som har rätt till försörjarförhöjning. Med underhållsskyldiga har enligt sedvanlig praxis avsetts studerande som har barn. Enligt den gällande bestämmelsen har underhållsskyldiga oavsett ålder eller boendeform rätt till studiepenning till högsta möjliga belopp. Rätt till studiepenning om 250,28 euro per månad enligt 2 punkten har enligt förslaget hädanefter inte en sådan studerande som bor hos en förälder eller är under 18 år och ogift som är underhållsskyldig men inte vårdnadshavare för sitt barn. Enligt Folkpensionsanstaltens utredningar finns det väldigt få sådana personer. I det föreslagna 1 mom. 3 punkten föreskrivs att studiepenningens belopp för den som med stöd av 12 § har rätt till studiepenningens försörjarförhöjning uppgår till 325,28 euro per månad. I det föreslagna nya 6 mom. föreskrivs att i studiepenningen enligt 1 mom. 3 punkten ska ingå en försörjarförhöjning, vars belopp är 75 euro per månad. Det är nödvändigt att föreskriva särskilt om förhöjningens belopp, eftersom det är meningen att försörjarförhöjningen inte ska beaktas som inkomst i bostadsbidraget, militärunderstödet, vid fastställande av avgifter för småbarnspedagogik och vårdtillägg för hemvårdsstöd eller för privat vård av barn.

12 §. Rätt till studiepenningens försörjarförhöjning. Det föreslås att till lagen, i stället för den 12 § som upphävts genom lag 4/2017, fogas en ny 12 § med bestämmelser om rätten till studiepenningens försörjarförhöjning. Enligt förslaget har en vårdnadshavare för ett barn under 18 år som får studiepenning rätt till försörjarförhöjning enligt 11 § 6 mom. Men vårdnadshavare för barn avses vårdnadshavare enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt. Enligt 3 § i den lagen är vårdnadshavare barnets föräldrar eller de som anförtrotts vårdnaden om barnet. Vårdnaden upphör då barnet fyller aderton år eller om barnet därförinnan ingår äktenskap.

Enligt förslaget börjar rätten till studiepenningens försörjarförhöjning enligt 11 § 6 mom. från ingången av månaden efter den under vilken den studerande blivit vårdnadshavare för ett minderårigt barn. Rätten till studiepenningens försörjarförhöjning upphör från ingången av månaden efter den under vilken det yngsta barn som den studerande försörjer fyller 18 år eller det i förhållandena sker en sådan förändring till följd av vilken den studerande inte längre är vårdnadshavare för ett minderårigt barn.

13 §. Betalning av studiepenningens försörjarförhöjning till Folkpensionsanstalten. Det föreslås att till lagen fogas en ny 13 §, enligt vilken studiepenningens försörjarförhöjning betalas till Folkpensionsanstalten på dess begäran som ersättning för underhållsstödet för den tid då underhållsstöd enligt lagen om underhållsstöd (580/2008) betalas till barnet på grund av att den som får studiepenning har försummat sin underhållsskyldighet gentemot barnet. Syftet är att den försörjarförhöjning som betalas för att täcka de kostnader som förorsakas av barnets underhåll betalas i situationer av försumelse till Folkpensionsanstalten som ersättning för det underhållsstöd den betalar. Förfaringssättet är detsamma i fråga om barnförhöjning till folkpensionen och utkomstskyddet för arbetslösa.

17 a §. Justering av inkomstgränserna för studerandes egna inkomster. Genom lagen om ändring av lagen om studiestöd (4/2007) föreskrevs det i 17 a §, som gäller justering av inkomstgränserna för studerandes egna inkomster, de inkomstgränser som föreskrivs i 17 § justeras

virtannat år från den 1 januari i överensstämmelse med förändringen i det allmänna inkomstnivåindexet, men endast om inkomstgränserna höjs till följd av förändringen i indexet. Justeringarna av inkomstgränserna motsvarar den förändring som inträffat före utgången av det tredje kvartalet under den gångna tvåårsperioden. Beloppet enligt det allmänna inkomstnivåindexet avrundas till närmaste hela euro.

Till bestämmelsen behöver det fogas en hänvisning om justering av de belopp som avses i 27 § 4 mom. på basis av det allmänna inkomstnivåindexet. I 27 § finns bestämmelser om återkrav. I 27 § 4 mom. föreskrivs att om en studerandes årsinkomst enligt 17 § 1 mom. överstiger fribeloppet, återkrävs en stödmånads studiepenning och bostadstillägg för varje påbörjat överstigande belopp av 1 310 euro i kronologisk ordning med början från kalenderårets sista stödmånad. Om fribeloppet har överskridits med högst 220 euro, återkrävs dock inte stöd som betalats ut till för stort belopp. Enligt förslaget ska också dessa belopp justeras då inkomstnivåindexet stiger.

19 §. Beaktande av föräldrarnas inkomster. Genom lagen om ändring av lagen om studiestöd (4/2017) har 19 § som gäller beaktande av föräldrarnas inkomster ändrats, så att föräldrarnas inkomster då det gäller andra studerande än högskolestuderande beaktas när studiepenning beviljas, om den studerande är yngre än 20 år och bor hos sin förälder, samt när bostadstillägg beviljas, om den studerande är yngre än 18 år. Inkomsterna beaktas till utgången av den kalendermånad som föregår den månad under vilken åldersgränsen uppnås. Föräldrarnas inkomster beaktas dock inte, om den studerande är gift eller underhållsskyldig. Om föräldrarna är frånskilda eller varaktigt bor åtskilda till följd av söndring, beaktas bara inkomsterna för den förälder som den studerande bor eller senast har bott hos. Om den studerande är yngre än 18 år och försörjs av sin förälder och dennas nya äkta make i deras gemensamma hem, beaktas även den nya äkta makens inkomster.

I propositionen föreslås det att 1 mom. ändras så att föräldrarnas inkomster då det gäller andra studerande än högskolestuderande beaktas när studiepenning beviljas, om den studerande är yngre än 20 år och bor hos sin förälder, samt när studiepenning och bostadstillägg beviljas, om den studerande är yngre än 18 år. Det är nödvändigt att lägga till ordet studiepenning, eftersom avsikten med lagändringen inte är att avlägsna den minskande inverkan av föräldrarnas inkomster vid beviljande av studiepenning åt studerande under 18 år som studerar vid andra än högskolor och bor självständigt.

Enligt den gällande bestämmelsen beaktas föräldrarnas inkomster inte om den studerande är gift eller underhållsskyldig. Med underhållsskyldig avses i gällande lag en studerande som har barn. I studiestödet vore det ändamålsenligt att inte beakta inkomsterna för föräldrarna till en studerande som har vårdnaden om sitt barn om den studerande får studiepenningens försörjningsförhöjning och barnets vårdnadshavare. Enligt förslaget ska föräldrarnas inkomster inte beaktas om den studerande är gift eller får studiepenningens försörjningsförhöjning.

31 §. Undanröjande av beslut. I paragrafen föreskrivs om undanröjande av beslut. Genom lagen om ändring av studiestödslagen 559/2017 som träder i kraft den 1 januari 2018 upphör studiestödsnämnderna, och därför har omnämmandena av studiestödsnämnderna genom den lagen strukits ur lagen om studiestöd. I propositionen föreslås att man till 1 mom. fogar ordet studiestödsnämnden, så att de beslut som fattats av studiestödsnämnderna kan undanröjas efter den 1 januari 2018. I allmänhet framgår det först efter en längre tid att ett beslut är felaktigt eller lagstridigt. Ändringen är nödvändig, för att parten eller FPA ska kunna ansöka om undanröjande av nämndernas beslut också efter det att det inte längre finns några studiestödsnämnder.

1.2 Lagen om ändring av lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken

11 §. Inkomster som ligger till grund för avgiften för småbarnspedagogiken. Vid beslut om den avgift som ska påföras för småbarnspedagogik ska enligt 1 mom. som familjens inkomster beaktas de skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomsterna samt de skattefria inkomsterna för barnet, dess förälder eller någon annan vårdnadshavare samt för en person som lever med föräldern eller vårdnadshavaren i gemensamt hushåll i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden. Om de månatliga inkomsterna varierar, beaktas som månadsinkomst den genomsnittliga månadsinkomsten under det föregående året. Som skattepliktiga inkomster kan beaktas också motsvarande skattepliktiga inkomster som har fastställts vid den senast verkställda beskattningen, höjda med de procenttal som Skatteförvaltningen årligen bestämmer i sina beslut om beräkningsgrunderna för förskottsuppbörden. Enligt 3 mom. beaktas inte vissa förmåner inklusive studiepenning eller studiestödets bostadstillägg som inkomster.

I propositionen föreslås det att som inkomster inte ska beaktas studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994), varvid den täcker alla förmåner enligt lagen om studiestöd. Avsikten med ändringen är att säkerställa att studiepenningens försörjarförhöjning inte påverkar beloppet för klientavgiften för småbarnspedagogik, eftersom försörjarförhöjningen är avsedd att förbättra försörjningen för vårdnadshavare av barn.

I 6 § i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) föreskrivs att när vårdtillägget bestäms beaktas som familjens inkomster vad som föreskrivs i 11 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken (1503/2016). Den föreslagna ändringen preciserar sålunda även vårdtilläggets inkomstbegrepp. Inte heller påverkas vårdtilläggets belopp av studiestöd enligt lagen om studiestöd, inklusive den nya försörjarförhöjningen för studiepenningen.

1.3 Lagen om ändring av lagen om allmänt bostadsbidrag

15. §. Prioriterade inkomster. Enligt den gällande 1 mom. 7 punkten ska som inkomster när bostadsbidraget beräknas inte beaktas studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994) med undantag av studiepenningen. I propositionen föreslås att som inkomster när bostadsbidraget beräknas inte ska beaktas studiestöd eller studiepenningens försörjarförhöjning enligt lagen om studiestöd (65/1994), med undantag för studiepenningen. Avsikten med ändringen är att säkerställa att studiepenningens försörjarförhöjning inte minskar bostadsbidragets belopp, eftersom försörjarförhöjningen är avsedd att förbättra försörjningen för vårdnadshavare av barn.

1.4 Lag om ändring av militärunderstödlagen

11 §. Inkomster som ska beaktas. I paragrafen föreskrivs om de inkomster som ska beaktas i militärunderstödet, och sådana inkomster som inte ska beaktas i militärunderstödet. Det föreslås att numreringen av punkterna i paragrafen ändras och att det till 7 punkten fogas en försörjarförhöjning till studiepenningen i enlighet med studielagen (65/1994), som inte ska beaktas i militärstödet. Försörjarförhöjningen till studiepenningen minskar i så fall inte beloppet på militärunderstödet. Till anhöriga till en värnpliktig betalas grundunderstöd, bostadsunderstöd och särskilt understöd som med hänsyn till deras personliga omständigheter och lokala förhållanden tillförsäkras dem en skälig försörjning, om de inte får den av de inkomster som står till deras förfogande. Den värnpliktiges anhöriga som får studiestöd kan omfattas av förmånen. Därtill hänvisas i 11 punkten till bostadsbidrag i enlighet med lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014).

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Enligt den föreslagna 7 a § i lagen om studiestöd är villkoret för en förlängning av maximitiden för studiestöd att den studerande visar att studierna fördröjts på grund av sjukdom som avsevärt inverkat på framgången i studierna eller av något annat synnerligen vägande skäl. Studiestöd kan fås i sammanlagt nio stödmånader, så att antalet stödmånader enligt 7 § 2 mom. inte överskrids.

I lagen föreskrivs inte längre om att studierna förutsätter studier på heltid under högst ett läsår för att man ska få förlängning. Då är det även onödigt att i 7 a § 2 mom. i förordningen om studiestöd föreskriva om att studierna kan anses kunna genomföras under högst ett läsår, om studeranden företer en studieplan som avser detta och en utredning om att omfattningen av studierna som saknas från examen är högst 75 studiepoäng. Syftet är att upphäva 7 a § i förordningen om studiestöd som onödig.

3 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna huvudsakligen ska träda i kraft den 1 januari 2018. Det föreslås att 5 a och 7 c § i lagen om studiestöd och lagen om ändring av lagen om stöd för skolresor för studerande i gymnasieutbildning och yrkesutbildning ska träda i kraft den 1 augusti 2018. Det föreslås att 4 a § i lagen om studiestöd tillämpas på en utbildningsanordnares ansökan, om att utbildningen ska berättiga till studiestöd som har blivit anhängig före lagens ikraftträdande, om utbildningen inleds den 1 januari 2018 eller därefter.

Indexjusteringen enligt 17 a § i lagen görs första gången den 1 januari 2018, och den motsvarar den ändring i inkomstnivåindexet som sker från och med ingången av oktober 2015 och fram till utgången av september 2017. Justeringen föreslås träda i kraft vid ingången av 2018. I praktiken kommer den föreslagna ändringen att beaktas vid återkrav av stöd på basis av inkomster från år 2018.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 16 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv. Enligt 6 § 2 mom. i grundlagen får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av bland annat ålder, ursprung eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Genom studiestödet tryggas de kulturella rättigheterna i enlighet med 16 § i grundlagen.

Avsikten med de föreslagna förändringarna är att beakta de förändringar som gjorts i utbildningssystemet och utbildningsbehovet i vissa av beviljningsgrunderna för studiestöd. Propositionen bedöms vara i enlighet med 16 § i grundlagen och främja dess syfte. Syftet med försörjarförhöjningen av studiepenningen är att förbättra förutsättningarna för studier i synnerhet för studerande som har vårdnaden om barn, vilket gör det möjligt för dem att utveckla sig utan att de skulle förhindras från detta på grund av medellöshet.

I propositionen har man därtill beaktat villkoret i 80 § 1 mom. i grundlagen om att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag. Enligt regeringens uppfattning innehåller den föreslagna lagen inga sådana begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna som innebär att propositionen inte skulle kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

RP 139/2017 rd

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 4 a, 5 a, 7 a, 7 c, 11 och 17 a §, 19 § 1 mom. samt 31 § 1 mom., sådana de lyder, 4 a § i lag 1243/2013, 5 a § i lagarna 345/2004, 408/2005, 1078/2012, 1243/2013 och 249/2015, 7 a § i lag 52/2011, 7 c § i lag 1243/2013, 11 och 17 a §, 19 § 1 mom. i lag 4/2017 samt 31 § i mom. i lag 559/2017, och
fogas till lagen en ny 12 §, i stället för den 12 § som upphävts genom lag 4/2007, och en ny 13 §, i stället för den 13 § som upphävts genom lag 345/2004, som följer:

4 a §

Rätt till studiestöd för utbildning som inte står under offentlig tillsyn

Studiestöd beviljas för annan utbildning som ordnas i Finland än sådan som står under offentlig tillsyn, om Folkpensionsanstalten på ansökan av utbildningsanordnaren har beviljat rätt till studiestöd för utbildningen. Förutsättningar för beviljande av rätt till studiestöd är att

- 1) utbildningen motsvarar utbildning enligt lagen om yrkesutbildning och dess syfte är avläggande av en examen eller del av examen,
- 2) utbildningsanordnaren har funktionella, yrkesmässiga och ekonomiska förutsättningar att ordna utbildningen, och
- 3) utbildningsanordnaren har ordnat utbildningen i fråga i minst ett år.

Utbildningsstyrelsen ger på begäran av Folkpensionsanstalten ett utlåtande om huruvida utbildningen enligt 1 mom. till sitt innehåll motsvarar utbildningen enligt lagen om yrkesutbildning.

Rätt till studiestöd kan beviljas också för annan än i 1 mom. avsedd utbildning som det föreskrivs särskilt om genom förordning av statsrådet, om utbildningen ger allmänt erkända yrkeskvalifikationer och de övriga förutsättningarna för beviljande av rätt till studiestöd uppfylls.

Folkpensionsanstalten kan återkalla rätt till studiestöd som beviljats för en utbildning, om förutsättningarna för beviljande av rätt till studiestöd inte längre uppfylls. Om rätten till studiestöd för utbildning återkallas, är de studerande som inlett sina studier i utbildningen innan rätten till stöd återkallades berättigade till studiestöd tills utbildningen avslutas.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av rätt till studiestöd, om ansökan, beviljande och återkallande av rätt till studiestöd samt om utbildningsanordnarens utrednings- och anmälningsskyldighet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 a §

Heltidsstudier

Studier där målsättningen är att avlägga en högskoleexamen är heltidsstudier. Andra högskolestudier är heltidsstudier när deras omfattning i genomsnitt är minst fem studiepoäng per studiemånad.

Gymnasiestudierna är heltidsstudier, om deras omfattning enligt lärokursen är sammanlagt minst 75 kurser eller om de genomförs i samband med en yrkesinriktad grundexamen enligt lärokursen för gymnasieutbildningen för vuxna. Som heltidsstudier betraktas också en studiehelhet omfattande ett läsår och minst 25 kurser som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning. I gymnasiestudierna förutsätts dessutom att den studerande under terminen deltar i minst 10 kurser eller i studier av motsvarande omfattning eller i två prov som ingår i studentexamen. Gymnasiestudier som ordnas i ett internat betraktas dock alltid som heltidsstudier.

Sådan utbildning enligt lagen om yrkesutbildning, vars syfte är genomförande av yrkesinriktad grundexamen eller del av examen eller genomförande av utbildning som förbereder för yrkesutbildning eller utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv, är heltidsstudier. Avläggandet av en yrkesexamen eller specialyrkesexamen eller delar av nämnda examina är studier på heltid, om den omfattning av studierna som man kommit överens om i den studerandes personliga kompetensutvecklingsplan är minst 4,5 kompetenspoäng per studiemånad.

Andra studier än de som avses i 1—3 mom. är heltidsstudier, om omfattningen enligt undervisningsprogrammet är i genomsnitt minst 25 veckotimmar, 4,5 kompetenspoäng eller tre studieveckor per studiemånad.

Studier vid en utländsk läroanstalt är heltidsstudier, om läroanstalten har definierat dem som heltidsstudier. Högskolestudier kan betraktas som heltidsstudier också om studiernas omfattning motsvarar i genomsnitt minst fem studiepoäng per studiemånad. Andra studier kan betraktas som heltidsstudier, om studiernas omfattning enligt läroplanen är i genomsnitt minst 25 veckotimmar. Studiestöd beviljas dock inte för studier som helt och hållet ordnas som distansstudier.

7 a §

Rätt till förlängning av maximitiden för studiestöd för högskoleexamen

Den studerande kan för avläggande av en högskoleexamen få studiestöd för en längre tid än den maximitid för studiestöd som avses i 7 § 3 mom. Förutsättningen för en förlängning av maximitiden är att den studerande visar att studierna fördröjts på grund av sjukdom som avsevärt inverkat på framgången i studierna eller av något annat synnerligen vägande skäl. Den studerande ska till ansökan om förlängning av maximitiden bifoga ett läkarintyg eller annan tillräcklig utredning.

Studiestöd enligt denna paragraf kan fås för sammanlagt högst nio stödmånader, så att antalet stödmånader enligt 7 § 2 mom. inte överskrider.

7 c §

Antalet stödmånader per läsår

Studiestöd beviljas i Finland

1) för en högskoleexamen för nio månader per läsår,

RP 139/2017 rd

2) för handledande utbildning för yrkesutbildning och för grundläggande yrkesexamen för tio månader under läsåret.

Studiestöd kan på ansökan beviljas för en kortare tid än vad som föreskrivs i 1 mom. Studiestöd kan på ansökan beviljas även för en längre tid än vad som föreskrivs i 1 mom., om den studerande visar att han eller hon under läsåret bedriver studier under en längre tid än det. Inom gymnasieutbildningen kan studiestöd dock beviljas för högst nio månader per läsår.

En kalendermånad berättigar till studiestöd i Finland, om den omfattar minst 18 dagar som ingår i den tid som berättigar till studiestöd.

För studier utomlands beviljas studiestöd för hela studiemånader från och med den dag då studierna inleddes så att en studiemånad berättigar till studiestöd om den omfattar minst 18 dagar som ingår i den tid som berättigar till studiestöd.

11 §

Studiepenningens belopp

Studiepenningen per månad är

1) för en studerande som bor hos sin förälder 38,66 euro, när den studerande är yngre än 20 år, och 81,39 euro, när den studerande har fyllt 20 år,

2) för en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder 101,74 euro, när den studerande är yngre än 18 år, och 250,28 euro, när den studerande är gift eller har fyllt 18 år,

3) för en studerande som enligt 12 § har rätt till studiepenningens försörjarförhöjning 325,28 euro.

Om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § i inkomstskattelagen (1535/1992) är högst 20 700 euro per år, höjs den i 1 mom. föreskrivna studiepenningen enligt följande:

1) en studiepenning på 38,66 euro med högst 59,01 euro,

2) en studiepenning på 81,39 euro med högst 101,74 euro,

3) en studiepenning på 101,74 euro med högst 101,74 euro.

Höjningen enligt 2 mom. minskas med 10 procent för varje helt belopp av 2 070 euro som överskrider inkomstgränsen. Ingen höjning betalas om det sammanlagda beloppet av de inkomster som avses i 2 mom. överstiger 39 000 euro.

Om en studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som ägs av föräldern och den finns i samma fastighet som föräldrarnas stadigvarande bostad, är den studerande berättigad till studiepenning till samma belopp som en studerande som bor hos sin förälder.

Rätten till åldersrelaterad högre studiepenning uppkommer vid ingången av den månad då stödtagaren uppnår den föreskrivna åldern.

I studiepenningen enligt 1 mom. 3 punkten ingår en försörjarförhöjning, vars belopp är 75 euro per månad.

12 §

Rätt till studiepenningens försörjarförhöjning

Den som är vårdnadshavare för ett barn under 18 år och får studiepenning har rätt till försörjarförhöjning enligt 11 § 6 mom. Med vårdnadshavare för barn avses vårdnadshavare enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983).

Rätten till studiepenningens försörjarförhöjning börjar vid ingången av månaden efter den under vilken den studerande blivit vårdnadshavare för ett minderårigt barn. Rätten till studiepenningens försörjarförhöjning upphör vid ingången av månaden efter den under vilken det yngsta barn som den studerande försörjer fyller 18 år eller det i förhållandena sker en sådan

RP 139/2017 rd

förändring till följd av vilken den studerande inte längre är vårdnadshavare för ett minderårigt barn.

13 §

Betalning av studiepenningens försörjarförhöjning till Folkpensionsanstalten

Studiepenningens försörjarförhöjning betalas till Folkpensionsanstalten på dess begäran som ersättning för underhållsstödet för den tid då underhållsstöd enligt lagen om underhållsstöd (580/2008) betalas till barnet på grund av att den som får studiepenning har försummat sin underhållsskyldighet gentemot barnet.

17 a §

Justering av inkomstgränserna för studerandes egna inkomster

De inkomstgränser som föreskrivs i 17 § och de belopp som föreskrivs i 27 § 4 mom. justeras vartannat år den 1 januari i överensstämmelse med förändringen i det allmänna inkomstnivåindexet, men endast om inkomstgränserna höjs till följd av förändringen i indexet. Justeringarna av inkomstgränserna motsvarar den förändring som inträffat före utgången av det tredje kvartalet under den gångna tvåårsperioden. Beloppet enligt det allmänna inkomstnivåindexet avrundas till närmaste hela euro.

19 §

Beaktande av föräldrarnas inkomster

Föräldrarnas inkomster då det gäller andra studerande än högskolestuderande beaktas när studiepenning beviljas, om den studerande är yngre än 20 år och bor hos sin förälder, samt när studiepenning och bostadstillägg beviljas, om den studerande är yngre än 18 år. Inkomsterna beaktas till utgången av den kalendermånad som föregår den månad under vilken åldersgränsen uppnås. Föräldrarnas inkomster beaktas dock inte, om den studerande är gift eller får försörjarförhöjning till studiepenningen. Om föräldrarna är frånskilda eller varaktigt bor åtskilda till följd av särboförhållande, beaktas bara inkomsterna för den förälder som den studerande bor eller senast har bott hos. Om den studerande är yngre än 18 år och försörjs av sin förälder och dennes nya äkta make i deras gemensamma hem, beaktas även den nya äkta makens inkomster.

31 §

Undanröjande av beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som har meddelats av Folkpensionsanstalten eller studie-
stödsnämnden och som gäller en förmån enligt denna lag grundar sig på oriktig eller
bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan besvärnämnden för
studiestöd på yrkande av parten eller Folkpensionsanstalten undanröja
beslutet, till den del beslutet gäller något annat än statsborgern för
studielån, och förordna ny behandling av ärendet. Besvärnämnden för
studiestöd ska ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. I ett
beslut av besvärnämnden får ändring inte sökas genom besvär.

RP 139/2017 rd

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 5 a och 7 c § träder dock i kraft den 1 augusti 2018. Lagens 4 a § ska, när det gäller utbildningsanordnares ansökningar om att utbildning som de anordnar ska berättiga till studiestöd, tillämpas på sådana ansökningar som har blivit anhängiga före lagens ikraftträdande, om den utbildning de avser inleds den 1 januari 2018 eller därefter.

2.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken (1503/2016) 11 § 3 mom. som följer:

11 §

Inkomster som ligger till grund för avgiften för småbarnspedagogiken.

Som inkomster beaktas inte barnbidrag, förmåner enligt lagen om handikappförmåner (570/2007), barnförhöjning enligt folkpensionslagen (568/2007), studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994), bostadsbidrag, sjukvårds- och undersökningskostnader som betalas på basis av olycksfallsförsäkring, militärunderstöd, fronttillägg, vuxenutbildningsstöd, sysselsättningspenning och reseersättning som betalas som utkomststöd, ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), kostnadsersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012), stipendier och andra motsvarande understöd som betalas på grund av studier, ersättningar för kostnaderna för familjevård eller stöd för hemvård av barn.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 15 § i lagen om allmänt bostadsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014) 15 § 7 punkten, sådan den lyder i lag
1533/2016, som följer:

15 §

Prioriterade inkomster

När bostadsbidraget beräknas ska som inkomster inte beaktas

7) studiestöd eller studiepenningens försörjarförhöjning enligt lagen om studiestöd
(65/1994), med undantag för studiepenning,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av 11 § i militärunderstödslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i militärunderstödslagen (781/1997) 11 §, sådan den lyder i lagarna 577/2007 och 940/2012, som följer:

11 §

Inkomster som ska beaktas

När understöd beviljas beaktas de faktiska inkomster som står till sökandens och dennes i 4 § avsedda familjemedlemmars förfogande under tjänstgöringstiden. När understöd beviljas med stöd av 10 a § beaktas inte dessa familjemedlemmars inkomster. Som inkomst beaktas inte

- 1) en förmån enligt denna lag,
- 2) utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997),
- 3) kostnadsersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (216/2012),
- 4) ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005),
- 5) moderskapsunderstöd enligt lagen om moderskapsunderstöd (477/1993),
- 6) barnbidrag enligt barnbidragslagen (796/1992),
- 7) studiepenningens försörjarförhöjning enligt lagen om studiestöd (65/1994),
- 8) förmåner enligt lagen om handikappförmåner (570/2007),
- 9) den värnpliktiges faderskapspenning enligt sjukförsäkringslagen,
- 10) den värnpliktiges dagtraktamente enligt värnpliktslagen,
- 11) bostadsbidrag enligt lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014),
- 12) skatteåterbäringar, eller
- 13) avkastning av egendom.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 12 oktober 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Europa-, kultur- och idrottsminister Sampo Terho

1.

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 4 a, 5 a, 7 a, 7 c, 11 och 17 a §, 19 § 1 mom. samt 31 § 1 mom., sådana de lyder, 4 a § i lag 1243/2013, 5 a § i lagarna 345/2004, 408/2005, 1078/2012, 1243/2013 och 249/2015, 7 a § i lag 52/2011, 7 c § i lag 1243/2013, 11 och 17 a §, 19 § 1 mom. i lag 4/2017 samt 31 § i mom. i lag 559/2017, och
fogas till lagen en ny 12 §, i stället för den 12 § som upphävts genom lag 4/2007, och en ny 13 §, i stället för den 13 § som upphävts genom lag 345/2004, som följer:

Gällande lydelse

4 a §

Rätt till studiestöd för utbildning som inte står under offentlig tillsyn

Studiestöd beviljas för annan utbildning som ordnas i Finland än sådan som står under offentlig tillsyn, om Folkpensionsanstalten på ansökan av utbildningsanordnaren har beviljat rätt till studiestöd för utbildningen. Förutsättningar för beviljande av rätt till studiestöd är att

1) utbildningsanordnaren har funktionella, yrkesmässiga och ekonomiska förutsättningar för sin verksamhet,

2) utbildningsanordnaren har ordnat utbildningen i fråga i minst ett år, och

3) utbildningen förbereder för en fristående examen eller en del av en fristående examen enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

Föreslagen lydelse

4 a §

Rätt till studiestöd för utbildning som inte står under offentlig tillsyn

Studiestöd beviljas för annan utbildning som ordnas i Finland än sådan som står under offentlig tillsyn, om Folkpensionsanstalten på ansökan av utbildningsanordnaren har beviljat rätt till studiestöd för utbildningen. Förutsättningar för beviljande av rätt till studiestöd är att

1) utbildningen motsvarar utbildning enligt lagen om yrkesutbildning och dess syfte är avläggande av en examen eller del av examen,

2) utbildningsanordnaren har funktionella, yrkesmässiga och ekonomiska förutsättningar att ordna utbildningen, och

3) utbildningsanordnaren har ordnat utbildningen i fråga i minst ett år.

Utbildningsstyrelsen ger på begäran av Folkpensionsanstalten ett utlåtande om huruvida utbildningen enligt 1 mom. till sitt innehåll motsvarar utbildningen enligt lagen om yrkesutbildning.

Gällande lydelse

Rätt till studiestöd beviljas också för annan än i 1 mom. 3 punkten avsedd utbildning som det föreskrivs särskilt om genom förordning av statsrådet, om utbildningen ger allmänt erkända yrkeskvalifikationer och de övriga förutsättningarna för beviljande av rätt till studiestöd uppfylls.

Folkpensionsanstalten kan återkalla rätt till studiestöd som beviljats för en utbildning, om förutsättningarna för beviljande av rätt till studiestöd inte längre uppfylls. Om rätten till studiestöd för utbildning återkallas, är studerande som inlett sina studier i utbildningen innan rätten till stöd återkallades berättigade till studiestöd tills utbildningen avslutas.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av rätt till studiestöd, om ansökan, beviljande och återkallande av rätt till studiestöd samt om utbildningsanordnarens utrednings- och anmälningsskyldighet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 a §

Heltidsstudier

Studier där målsättningen är att avlägga en högskoleexamen är heltidsstudier. Andra högskolestudier är heltidsstudier när deras omfattning i genomsnitt är minst fem studiepoäng per studiemånad.

Gymnasiestudierna är heltidsstudier, om deras omfattning enligt lärokursen är sammanlagt minst 75 kurser eller om de genomförs i samband med en yrkesinriktad grundexamen enligt lärokursen för gymnasieutbildningen för vuxna. Som heltidsstudier betraktas också en studiehelhet omfattande ett läsår och minst 25 kurser som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning. I gymnasiestudierna förutsätts dessutom att den studerande under terminen deltar i minst 10 kurser eller i studier av motsvarande omfattning eller i två prov som ingår i studentexamen. Gymnasiestudier som ordnas i ett internat betraktas dock alltid som heltidsstudier.

Yrkesinriktade och andra studier än de som avses i 1 och 2 mom. är heltidsstudier, när

Föreslagen lydelse

Rätt till studiestöd *kan* beviljas också för annan än i 1 mom. avsedd utbildning som det föreskrivs särskilt om genom förordning av statsrådet, om utbildningen ger allmänt erkända yrkeskvalifikationer och de övriga förutsättningarna för beviljande av rätt till studiestöd uppfylls.

Folkpensionsanstalten kan återkalla rätt till studiestöd som beviljats för en utbildning, om förutsättningarna för beviljande av rätt till studiestöd inte längre uppfylls. Om rätten till studiestöd för utbildning återkallas, är de studerande som inlett sina studier i utbildningen innan rätten till stöd återkallades berättigade till studiestöd tills utbildningen avslutas.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av rätt till studiestöd, om ansökan, beviljande och återkallande av rätt till studiestöd samt om utbildningsanordnarens utrednings- och anmälningsskyldighet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 a §

Heltidsstudier

Studier där målsättningen är att avlägga en högskoleexamen är heltidsstudier. Andra högskolestudier är heltidsstudier när deras omfattning i genomsnitt är minst fem studiepoäng per studiemånad.

Gymnasiestudierna är heltidsstudier, om deras omfattning enligt lärokursen är sammanlagt minst 75 kurser eller om de genomförs i samband med en yrkesinriktad grundexamen enligt lärokursen för gymnasieutbildningen för vuxna. Som heltidsstudier betraktas också en studiehelhet omfattande ett läsår och minst 25 kurser som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning. I gymnasiestudierna förutsätts dessutom att den studerande under terminen deltar i minst 10 kurser eller i studier av motsvarande omfattning eller i två prov som ingår i studentexamen. Gymnasiestudier som ordnas i ett internat betraktas dock alltid som heltidsstudier.

Sådan utbildning enligt lagen om yrkesutbildning, vars syfte är genomförande av yr-

Gällande lydelse

studierna omfattar i genomsnitt minst tre studieveckor eller 4,5 kompetenspoäng per studiemånad. När studiernas omfattning inte har dimensionerats i studieveckor eller kompetenspoäng, fordras att den studerande under i genomsnitt minst 25 veckotimmar deltar i undervisning enligt undervisnings- eller utbildningsprogrammet eller i praktik som hör till studierna. Utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv är dock alltid heltidsstudier.

Studier vid en utländsk läroanstalt är heltidsstudier, om läroanstalten har angett dem som heltidsstudier. Högskolestudier kan betraktas som heltidsstudier också om studiernas omfattning motsvarar i genomsnitt minst fem studiepoäng per studiemånad. Andra studier kan betraktas som heltidsstudier också om studiernas omfattning motsvarar studier på heltid som avses i 2—4 mom. Studiestöd beviljas dock inte för studier som helt och hållet ordnas som distansstudier.

7 a §

Förlängning av maximitiden för studiestöd för högskoleexamen

Den maximitid för studiestöd som avses i 7 § 3 mom. och som beviljas för avläggande av en högskoleexamen kan förlängas så att den omfattar den återstående tiden av studierna. Förutsättningen för en förlängning av maximitiden är att

1) den studerande visar att studierna fördröjts på grund av sjukdom som avsevärt inverkat på framgången i studierna eller av något annat synnerligen vägande skäl, och

2) studier på heltid under högst ett läsår anses vara en förutsättning för avläggande av examen.

Studiestöd enligt denna paragraf kan beviljas för sammanlagt högst nio stödmånader.

Genom förordning av statsrådet utfärdas

Föreslagen lydelse

kesinriktad grundexamen eller del av examen eller genomförande av utbildning som förbereder för yrkesutbildning eller utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv, är heltidsstudier. Avläggandet av en yrkesexamen eller specialyrkesexamen eller delar av nämnda examina är studier på heltid, om den omfattning av studierna som man kommit överens om i den studerandes personliga kompetensutvecklingsplan är minst 4,5 kompetenspoäng per studiemånad.

Andra studier än de som avses i 1—3 mom. är heltidsstudier, om omfattningen enligt undervisningsprogrammet är i genomsnitt minst 25 veckotimmar, 4,5 kompetenspoäng eller tre studieveckor per studiemånad.

Studier vid en utländsk läroanstalt är heltidsstudier, om läroanstalten har *definiterat* dem som heltidsstudier. Högskolestudier kan betraktas som heltidsstudier också om studiernas omfattning motsvarar i genomsnitt minst fem studiepoäng per studiemånad. Andra studier kan betraktas som heltidsstudier, om studiernas omfattning enligt läroplanen är i genomsnitt 25 veckotimmar. Studiestöd beviljas dock inte för studier som helt och hållet ordnas som distansstudier.

7 a §

Rätt till förlängning av maximitiden för studiestöd för högskoleexamen

Den studerande kan för avläggande av en högskoleexamen å studiestöd för en längre tid än den maximitid för studiestöd som avses i 7 § 3 mom. Förutsättningen för en förlängning av maximitiden är att den studerande visar att studierna fördröjts på grund av sjukdom som avsevärt inverkat på framgången i studierna eller av något annat synnerligen vägande skäl. Den studerande ska till ansökan om förlängning av maximitiden bifoga ett läkarintyg eller annan tillräcklig utredning.

Studiestöd enligt denna paragraf kan fås för sammanlagt högst nio stödmånader, *så att antalet stödmånader enligt 7 § 2 mom. inte överskrids.*

RP 139/2017 rd

Gällande lydelse

närmare bestämmelser om ansökan om och beviljande av förlängning.

7 c §

Antalet stödmånader per läsår

För en högskoleexamen beviljas studiestöd i allmänhet för nio månader per läsår. Studiestöd kan dock beviljas för en längre tid, om den studerande visar att han eller hon bedriver studier under mer än nio månader under läsåret. Om läsårets regelmässiga längd i en utländsk högskola är längre än nio månader beviljas studiestöd för hela studiemånader från och med den dag studierna inleddes så att en studiemånad berättigar till studiestöd om den omfattar minst 18 dagar som ingår i den tid som berättigar till studiestöd.

En kalendermånad berättigar till studiestöd, om den omfattar minst 18 dagar som ingår i den tid som berättigar till studiestöd.

Inom gymnasieutbildningen kan studiestöd beviljas för högst nio månader per läsår.

11 §

Studiepenningens belopp

Studiepenningen per månad är

1) för en studerande som bor hos sin förälder 38,66 euro, när den studerande är yngre än 20 år, och 81,39 euro, när den studerande har fyllt 20 år,

2) för en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder 101,74 euro, när den studerande är yngre än 18 år, samt 250,28 euro, när den studerande har fyllt 18 år,

3) för en studerande som är gift eller underhållsskyldig 250,28 euro.

Om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § i

Föreslagen lydelse

7 c §

Antalet stödmånader per läsår

Studiestöd beviljas i Finland

1) för en högskoleexamen för nio månader per läsår,

2) för handledande utbildning för yrkesutbildning och för grundläggande yrkesexamen för tio månader under läsåret.

Studiestöd kan på ansökan beviljas för en kortare tid än vad som föreskrivs i 1 mom. Studiestöd kan på ansökan beviljas även för en längre tid än vad som föreskrivs i 1 mom., om den studerande visar att han eller hon under läsåret bedriver studier under en längre tid än det. Inom gymnasieutbildningen kan studiestöd dock beviljas för högst nio månader per läsår.

En kalendermånad berättigar till studiestöd, om den omfattar minst 18 dagar som ingår i den tid som berättigar till studiestöd.

För studier utomlands beviljas studiestöd för hela studiemånader från och med den dag då studierna inleddes så att en studiemånad berättigar till studiestöd om den omfattar minst 18 dagar som ingår i den tid som berättigar till studiestöd.

11 §

Studiepenningens belopp

Studiepenningen per månad är

1) för en studerande som bor hos sin förälder 38,66 euro, när den studerande är yngre än 20 år, och 81,39 euro, när den studerande har fyllt 20 år,

2) för en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder 101,74 euro, när den studerande är yngre än 18 år, och 250,28 euro, när den studerande är gift eller har fyllt 18 år.

3) för en studerande som enligt 12 § har rätt till studiepenningens försörjningsförhöjning, 325,28 euro.

Om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § i

Gällande lydelse

inkomstskattelagen (1535/1992) är högst 20 700 euro per år, höjs den i 1 mom. föreskrivna studiepenningen enligt följande:

- 1) en studiepenning på 38,66 euro med högst 59,01 euro,
- 2) en studiepenning på 81,39 euro med högst 101,74 euro,
- 3) en studiepenning på 101,74 euro med högst 101,74 euro.

Höjningen enligt 2 mom. minskas med 10 procent för varje helt belopp av 2 070 euro som överskrider inkomstgränsen. Ingen höjning betalas om det sammanlagda beloppet av de inkomster som avses i 2 mom. överstiger 39 000 euro.

Om en studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som ägs av föräldern och den finns i samma fastighet som föräldrarnas stadigvarande bostad, är den studerande berättigad till studiepenning till samma belopp som en studerande som bor hos sin förälder.

Rätten till åldersrelaterad högre studiepenning uppkommer vid ingången av den månad då stödtagaren uppnår den föreskrivna åldern.

Föreslagen lydelse

inkomstskattelagen (1535/1992) är högst 20 700 euro per år, höjs den i 1 mom. föreskrivna studiepenningen enligt följande:

- 1) en studiepenning på 38,66 euro med högst 59,01 euro,
- 2) en studiepenning på 81,39 euro med högst 101,74 euro,
- 3) en studiepenning på 101,74 euro med högst 101,74 euro.

Höjningen enligt 2 mom. minskas med 10 procent för varje helt belopp av 2 070 euro som överskrider inkomstgränsen. Ingen höjning betalas om det sammanlagda beloppet av de inkomster som avses i 2 mom. överstiger 39 000 euro.

Om en studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som ägs av föräldern och den finns i samma fastighet som föräldrarnas stadigvarande bostad, är den studerande berättigad till studiepenning till samma belopp som en studerande som bor hos sin förälder.

Rätten till åldersrelaterad högre studiepenning uppkommer vid ingången av den månad då stödtagaren uppnår den föreskrivna åldern.

I studiepenningen enligt 1 mom. 3 punkten ingår en försörjarförhöjning, vars belopp är 75 euro per månad.

12 §

Rätt till studiepenningens försörjarförhöjning

Den som är vårdnadshavare för ett barn under 18 år och får studiepenning har rätt till försörjarförhöjning enligt 11 § 6 mom. Med vårdnadshavare för barn avses vårdnadshavare enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983).

Rätten till studiepenningens försörjarförhöjning börjar vid ingången av månaden efter den under vilken den studerande blivit vårdnadshavare för ett minderårigt barn. Rätten till studiepenningens försörjarförhöjning upphör vid ingången av månaden efter den under vilken det yngsta barn som den studerande försörjer fyller 18 år eller det i förhållandena sker en sådan förändring till följd av vilken den studerande inte längre är

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

vårdnadshavare för ett minderårigt barn.

13 §

Betalning av studiepenningens försörjförhöjning till Folkpensionsanstalten

Studiepenningens försörjförhöjning betalas till Folkpensionsanstalten på dess begäran som ersättning för underhållsstödet för den tid då underhållsstöd enligt lagen om underhållsstöd (580/2008) betalas till barnet på grund av att den som får studiepenning har försummat sin underhållsskyldighet gentemot barnet.

17 a §

Justering av inkomstgränserna för studerandes egna inkomster

De inkomstgränser som föreskrivs i 17 § justeras vartannat år den 1 januari i överensstämmelse med förändringen i det allmänna inkomstnivåindexet, men endast om inkomstgränserna höjs till följd av förändringen i indexet. Justeringarna av inkomstgränserna motsvarar den förändring som inträffat före utgången av det tredje kvartalet under den gångna tvåårsperioden. Beloppet enligt det allmänna inkomstnivåindexet avrundas till närmaste hela euro.

19 §

Beaktande av föräldrarnas inkomster

Föräldrarnas inkomster då det gäller andra studerande än högskolestuderande beaktas när studiepenning beviljas, om den studerande är yngre än 20 år och bor hos sin förälder, samt när bostadstillägg beviljas, om den studerande är yngre än 18 år. Inkomsterna beaktas till utgången av den kalendermånad som föregår den månad under vilken åldersgränsen uppnås. Föräldrarnas inkomster beaktas dock inte, om den studerande är gift eller underhållsskyldig. Om föräldrarna är frånskilda eller varaktigt bor åtskilda till följd av söndring, beaktas bara inkomsterna för

17 a §

Justering av inkomstgränserna för studerandes egna inkomster

De inkomstgränser som föreskrivs i 17 § och *de belopp som föreskrivs i 27 § 4 mom.* justeras vartannat år den 1 januari i överensstämmelse med förändringen i det allmänna inkomstnivåindexet, men endast om inkomstgränserna höjs till följd av förändringen i indexet. Justeringarna av inkomstgränserna motsvarar den förändring som inträffat före utgången av det tredje kvartalet under den gångna tvåårsperioden. Beloppet enligt det allmänna inkomstnivåindexet avrundas till närmaste hela euro.

19 §

Beaktande av föräldrarnas inkomster

Föräldrarnas inkomster då det gäller andra studerande än högskolestuderande beaktas när studiepenning beviljas, om den studerande är yngre än 20 år och bor hos sin förälder, samt när *studiepenning och bostadstillägg* beviljas, om den studerande är yngre än 18 år. Inkomsterna beaktas till utgången av den kalendermånad som föregår den månad under vilken åldersgränsen uppnås. Föräldrarnas inkomster beaktas dock inte, om den studerande är gift eller *får försörjförhöjning på studiepenningen*. Om föräldrarna är frånskilda eller varaktigt bor åtskilda till

Gällande lydelse

den förälder som den studerande bor eller senast har bott hos. Om den studerande är yngre än 18 år och försörjs av sin förälder och dennas nya äkta make i deras gemensamma hem, beaktas även den nya äkta makens inkomster.

31 §

Undanröjande av beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som har meddelats av Folkpensionsanstalten och som gäller en förmån enligt denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan besvärsnämnden för studiestöd på yrkande av parten eller Folkpensionsanstalten undanröja beslutet, till den del beslutet gäller något annat än statsborgen för studielån, och förordna ny behandling av ärendet. Besvärsnämnden för studiestöd ska ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. I ett beslut av besvärsnämnden får ändring inte sökas genom besvär.

Föreslagen lydelse

följd av söndring, beaktas bara inkomsterna för den förälder som den studerande bor eller senast har bott hos. Om den studerande är yngre än 18 år och försörjs av sin förälder och dennas nya äkta make i deras gemensamma hem, beaktas även den nya äkta makens inkomster.

31 §

Undanröjande av beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som har meddelats av Folkpensionsanstalten *eller studiestödsnämnden* och som gäller en förmån enligt denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan besvärsnämnden för studiestöd på yrkande av parten eller Folkpensionsanstalten undanröja beslutet, till den del beslutet gäller något annat än statsborgen för studielån, och förordna ny behandling av ärendet. Besvärsnämnden för studiestöd ska ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. I ett beslut av besvärsnämnden får ändring inte sökas genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 5 a och 7 c § träder dock i kraft den 1 augusti 2018. Lagens 4 a § ska, när det gäller utbildningsanordnares ansökningar om att utbildning som de anordnar ska berättiga till studiestöd, tillämpas på sådana ansökningar som har blivit anhängiga före lagens ikraftträdande, om den utbildning de avser inleds den 1 januari 2018 eller därefter.

2.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken (1503/2016) 11 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

11 §

Inkomster som ligger till grund för avgiften för småbarnspedagogiken.

Som inkomster ska inte beaktas barnbidrag, förmåner enligt lagen om handikappförmåner (570/2007), barnförhöjning enligt folkpensionslagen (568/2007), bostadsbidrag, sjukvårds- och undersökningskostnader som betalas på basis av olycksfallsförsäkring, militärunderstöd, fronttillägg, *studiepenning*, vuxenutbildningsstöd, *studiestödets bostadstillägg*, sysselsättningspenning och reseersättning som betalas som utkomststöd, ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), kostnadsersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012), stipendier och andra motsvarande understöd som betalas på grund av studier, ersättningar för kostnaderna för familjevård och stöd för hemvård av barn.

Föreslagen lydelse

11 §

Inkomster som ligger till grund för avgiften för småbarnspedagogiken.

Som inkomster beaktas inte barnbidrag, förmåner enligt lagen om handikappförmåner (570/2007), barnförhöjning enligt folkpensionslagen (568/2007), *studiestöd enligt lagen om studiestöd (651/1994)*, bostadsbidrag, sjukvårds- och undersökningskostnader som betalas på basis av olycksfallsförsäkring, militärunderstöd, fronttillägg, vuxenutbildningsstöd, sysselsättningspenning och reseersättning som betalas som utkomststöd, ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), kostnadsersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012), stipendier och andra motsvarande understöd som betalas på grund av studier, ersättningar för kostnaderna för familjevård eller stöd för hemvård av barn.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 15 § i lagen om allmänt bostadsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014) 15 § 7 punkten, sådan den lyder i lag
1533/2016, som följer:

Gällande lydelse

15 §

Prioriterade inkomster

När bostadsbidraget beräknas ska som inkomster inte beaktas

7) studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994) med undantag för studiepenningen,

Föreslagen lydelse

15 §

Prioriterade inkomster

När bostadsbidraget beräknas ska som inkomster inte beaktas

7) studiestöd *eller studiepenningens försörjningsförhöjning* enligt lagen om studiestöd (65/1994) med undantag för studiepenning,

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 11 § i militärunderstödslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i militärunderstödslagen (781/1997) 11 §, sådan den lyder i lagarna 577/2007 och 940/2012, som följer:

Gällande lydelse

11 §

Inkomster som skall beaktas

När understöd beviljas beaktas de faktiska inkomster som står till sökandens och dennes i 4 § avsedda familjemedlemmars förfogande under tjänstgöringstiden. När understöd beviljas med stöd av 10 a § beaktas inte dessa familjemedlemmars inkomster. Som inkomst beaktas inte

- 1) en förmån enligt denna lag,
- 2) utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997),
- 2 a) kostnadsersättning enligt lagen om offentligt arbetskrafts- och företagservice (216/2012),
- 2 b) ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005),
- 3) moderskapsunderstöd enligt lagen om moderskapsunderstöd (477/1993),
- 4) barnbidrag enligt barnbidragslagen (796/1992),
- 5) förmåner enligt lagen om handikappförmåner (570/2007),
- 6) den värnpliktiges faderskapspenning enligt sjukförsäkringslagen,
- 7) den värnpliktiges dagtraktamente enligt värnpliktslagen,
- 8) bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag (408/1975),
- 9) skatteåterbäringar, eller

Föreslagen lydelse

11 §

Inkomster som ska beaktas

När understöd beviljas beaktas de faktiska inkomster som står till sökandens och dennes i 4 § avsedda familjemedlemmars förfogande under tjänstgöringstiden. När understöd beviljas med stöd av 10 a § beaktas inte dessa familjemedlemmars inkomster. Som inkomst beaktas inte

- 1) en förmån enligt denna lag,
- 2) utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997),
- 3) kostnadsersättning enligt lagen om offentligt arbetskrafts- och företagservice (216/2012),
- 4) ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005),
- 5) moderskapsunderstöd enligt lagen om moderskapsunderstöd (477/1993),
- 6) barnbidrag enligt barnbidragslagen (796/1992),
- 7) *studiepenningens försörjarförhöjning enligt lagen om studiestöd (65/1994),*
- 8) *förmåner enligt lagen om handikappförmåner (570/2007),*
- 9) *den värnpliktiges faderskapspenning enligt sjukförsäkringslagen,*
- 10) *den värnpliktiges dagtraktamente enligt värnpliktslagen,*
- 11) *bostadsbidrag enligt lagen om allmänt*

RP 139/2017 rd

Gällande lydelse

10) avkastning av egendom.

Föreslagen lydelse

*bostadsbidrag (938/2014),
12) skatteåterbäringar, eller
13) avkastning av egendom.*

Denna lag träder i kraft den 20 .